

TVORNICA CEMENTA KAKANJ D.D. I OVISNA DRUŠTVA

Financijska izvješća na dan 31. prosinca 2019. godine
zajedno s izvješćem neovisnog revizora

Sadržaj

Stranica

Profil Društva	1
Odgovornost za financijska izvješća	4
Izvješće neovisnog revizora	5
Konsolidirano izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	9
Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	10
Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	11
Izvješće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	13
Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	15
Izvješće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	16
Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	17
Izvješće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	18
Bilješke uz financijska izvješća	19

Profil Društva

Povijest i nastanak

Tvornica cementa Kakanj (dalje: „Društvo”) je dioničko društvo, upisano u sudski registar Kantonalnog suda u Zenici, Bosna i Hercegovina, 18. studenog 1991. godine promjenom statusa iz društvenog poduzeća u dioničko društvo. Do tada, Društvo je postojalo kao dio društva GIK „Hidrogradnja“ Sarajevo. U privatizacijskom postupku 2000. godine HeidelbergCement AG stekao je 51% udjela u vlasništvu. U ožujku 2001. godine dionice su prenesene na HZK Beteiligungsgesellschaft mbH Heidelberg u Njemačkoj, a tijekom 2003. godine udio je povećan na 73,94%. U srpnju 2006. godine, udio od 73,94% dionica prenesen je od HZK Beteiligungsgesellschaft mbH u CEEMINVESTMENT Fund. Oba su Društva dio HeidelbergCement Grupe. Nakon navedene transakcije Dunav Drava, koja je u vlasništvu HeidelbergCement AG (50%) i Schwenka (50%), došla je u posjed 85,94% vlasništva Društva.

Na dan 31. prosinca 2019. godine većinski dioničar Tvornice cementa Kakanj je Ceeminvestment, Hertogenbosch, Nizozemska, sa udjelom od 93,27%, a ostali dioničari su PIF-ovi, razni investicijski fondovi i fizičke osobe.

Krajnji vlasnici društva su Heidelberg Cement AG i SCHWENK AG.

Djelatnosti društva

Glavne djelatnosti Društva su navedene ispod:

- Proizvodnja cementa
- Vađenje ukrasnog kamena i kamena za gradnju, vapnenca, gipsa, krede i škriljevca
- Proizvodnja proizvoda od betona za građevinske svrhe
- Proizvodnja proizvoda od gipsa za građevinske svrhe
- Proizvodnja gotove betonske smjese
- Proizvodnja maltera
- Proizvodnja građevinske stolarije i elemenata
- Proizvodnja vlaknastih zacementiranih proizvoda
- Proizvodnja ostalih proizvoda od betona, cementa, gipsa i vještačkog kamena
- Trgovina na veliko ostacima i otpacima
- Djelatnosti pakiranja
- Ostale poslovne pomoćne uslužne djelatnosti

Na dan 31. prosinca 2019. godine Društvo je imalo 201 zaposlenika dok je Grupa imala 293 zaposlenika (na dan 31. prosinca 2018; Društvo 201, Grupa 283).

Profil Društva (nastavak)

Financijski pregled i strategija

Kako bi osiguralo uspješni put u budućnost, Društvo se usredotočilo na sljedeće strategijske ciljeve:

- Povećanje tržišnog učešća i zadržavanje vodeće pozicije na domaćem tržištu
- Nadogradnja i podizanje nivoa usluga u skladu sa potrebama kupaca i zahtjevima tržišta
- Jačanje distributivnih kanala prodaje
- Otvaranje novih tržišta u široj regiji
- Konstantno održavanje kvaliteta proizvoda i usluga u skladu sa zahtjevima propisanim normama i standardima
- Inovacije u proizvodnji cementa uvođenjem novih vrsta cementa kao odgovor na zahtjeve tržišta
- Podizanje kompletne tehnologije proizvodnje cementa na viši nivo u skladu sa zahtjevima evropskih standarda
- Primjena poslovanja na principima održivog razvoja kao temeljne odrednice razvoja Društva
- Zaštita životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001:2004
- Zdravlje i sigurnost u skladu sa zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007
- Uvođenje BL AGG
- Integracija RMX aktivnosti i distribucije cementa u Hrvatskoj s ciljem povećanja izvoza na hrvatsko tržište
- Konstantni rast , razvoj i povećanje poslovnih prihoda kao i povrat na uloženi kapital dioničara

Članovi Uprave su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Branimir Muidža	Direktor Društva	16. svibnja 2018. godine	16. svibnja 2022. godine
Zehra Obralića	Izvršni direktor za ekonomske i financijske poslove	16. svibnja 2018. godine	16. svibnja 2022. godine
Izudin Neimarlića	Izvršni direktor za proizvodnju i tehničke poslove	16. svibnja 2018. godine	16. svibnja 2022. Godine

Članovi Nadzornog odbora su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Janos Szarkandi	Predsjednik	9. svibnja 2016. godine	09. svibnja 2020. godine
Gerhard Hugo Hirth	Član	9. svibnja 2016. godine	26. travnja 2019. godine
Albert Scheuer	Član	9. svibnja 2016. godine	31. srpanja 2019. godine
Thomas Spannagl	Član	26. travnja 2019. godine	09. svibnja 2020. godine
Ernest Gerard Jelito	Član	31. srpnja 2019. godine	09. svibnja 2020. godine

Profil Društva (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Milan Dmitrović	Predsjednik Odbora za reviziju	9. svibnja 2016. godine	9. svibnja 2020. godine
Hajrudin Hadžimehović	Član Odbora za reviziju	9. svibnja 2016. godine	9. svibnja 2020. godine
Dr. Ante Domazet	Član Odbora za reviziju	9. svibnja 2016. godine	9. svibnja 2020. godine

Odgovornost za financijska izvješća

Temeljem Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 83/09), Uprava je dužna osigurati da financijska izvješća za svaku financijsku godinu budu pripremljena u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji prema kojima društva svoja financijska izvješća sastavljaju i objavljuju u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima, te Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde i koji su prevedeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji. Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. siječnja 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. svibnja 2017. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2017. godine. Tokom 2018. godine su objavljene izmjene i poboljšanja standarda do listopada 2017. godine.

Uprava razumno očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo trajnosti poslovanja pri izradi financijskih izvješća.

Pri izradi financijskih izvješća Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi te;
- da se financijska izvješća pripreme po načelu trajnosti poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 83/09). Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Odobreno i potpisano u ime Uprave:

Direktor

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralića

Tvornica cementa Kakanj d.d.
Selima ef. Merdanovića 146
72 240 Kakanj
Bosna i Hercegovina

Kakanj, 30. siječnja 2020. godine

Izvešće neovisnog revizora

Upravi i Dioničarima Društva i Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Mišljenje

Obavili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izvješća Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (Društvo) i konsolidiranih finansijskih izvješća društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i njegovih ovisnih društava (Grupa), koji obuhvaćaju pojedinačno i konsolidirano izvješće o finansijskom položaju na dan 31. prosinca 2019. godine, pojedinačno i konsolidirano izvješće o sveobuhvatnoj dobiti, pojedinačno i konsolidirano izvješće o promjenama kapitala, pojedinačno i konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima za tada završenu godinu, te bilješke uz pojedinačna i konsolidirana finansijska izvješća, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priložena pojedinačna i konsolidirana finansijska izvješća istinito i fer prikazuju finansijski položaj Društva i konsolidirani finansijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2019. godine, njihovu finansijsku uspješnost i konsolidiranu finansijsku uspješnost te novčane tijekove i konsolidirane novčane tijekove za tada završenu godinu u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća. Neovisni smo od Društva i od Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti za našu reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu.

Ispunili smo obveze opisane u Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na naše procjene rizika pogrešnog prikaza u pojedinačnim i konsolidiranim finansijskim izvještajima. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući postupke koji se obavljaju za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim pojedinačnim i konsolidiranim finansijskim izvješćima.

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku</p> <p>Molimo vidjeti bilješku 2.5 (h) (Računovodstvene politike) i bilješku 16.</p> <p>Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje od Društva i Grupe na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi.</p> <p>Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda uz primjenu značajnih procjena.</p> <p>Zalihe proizvodnje u tijeku Društva i Grupe odnose se na mljeveni vapnenac, sirovinsko brašno klinker i cement u silosima u ukupnom iznosu od 4.298 tisuća konvertibilnih maraka koje su na temelju procjene menadžmenta pozitivno vrijednosno usklađene za 21 tisuću konvertibilnih maraka na dan 31. prosinca 2019. godine, te predstavljaju 40% ukupne vrijednosti zaliha na taj dan.</p> <p>Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku definirano je kao Ključno revizijsko pitanje zbog značajnih procjena korištenih u vrednovanju ovih zaliha te značajnosti iznosa priznatih u knjigama Društva i Grupe.</p>	<p>Naša se revizija fokusirala na rizik da vrijednost zaliha proizvodnje u tijeku bude precijenjena.</p> <p>Analizirali smo proces proizvodnje poluproizvoda, napravili preračun jedinične cijene na uzorku, napravili preračun unaprijed određenih elemenata u SAP-u i preračun korištenih direktnih troškova materijala.</p> <p>Dotatno smo pregledali i analizirali kretanje fiksnih i varijabilnih troškova proizvodnje u 2019. i 2018. godini (ukupni troškovi po toni), napravili usporedbu fiksnih i varijabilnih proizvodnih troškova s iznosima priznatim u glavnoj knjizi, i na uzorku napravili preračun direktnih i indirektnih troškova.</p> <p>Osim toga, razmotrili smo prikladnost i konzistentnost korištenja standardnih cijena te smo testirali napravljene prilagodbe kako bi se dobile realne/stvarne cijene.</p> <p>Konačno smo razmotrili primjerenost objava u financijskim izvješćima Društva i Grupe o primjeni procjena i prosudbi prilikom određivanja vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i njihovu refleksiju rizika povezanih s tim vrednovanjem i u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.</p>

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Ostala pitanja

Pojedinačna financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe za godinu završenu 31. prosinca 2018. revidirao je drugi revizor koji je izrazio nemodificirano mišljenje o tim financijskim izvješćima na dan 23. siječnja 2019. godine.

Odgovornosti uprave i Odbora za reviziju za pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća

Uprava je odgovorna za sastavljanje pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvješća koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvješća koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvješća, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Društvo i Grupnu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg su ustanovili Društvo i Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupa, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza pojedinačnih i konsolidiranih financijskih izvješća, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je napravila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju neovisnog revizora na povezane objave u pojedinačnim i konsolidiranim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne budu u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća (nastavak)

- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza u vezi finansijskih informacija od osoba ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe za izražavanje mišljenja o konsolidiranim finansijskim izvješćima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Mi komuniciramo s Odborom za reviziju u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Odboru za reviziju da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Odborom za reviziju, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji pojedinačnih i konsolidiranih finansijskih izvješća tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Angažirani licencirani revizor u reviziji koja ima za posljedicu ovo izvješće neovisnog revizora je Tarik Alijagić.

Zvonimir Madunić, direktor

Tarik Alijagić, licencirani revizor

31. siječanj 2020. godine

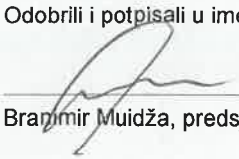
Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Fra Anđela Zvizdovića 1
Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Konsolidirano Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja završava 31. prosinca 2019. godine

	Bilješke	2019 Tisuće KM	2018 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	105.616	100.260
Troškovi prodaje	4	(76.984)	(71.521)
Bruto dobit		28.632	28.739
Ostali operativni prihodi		19	15
Opći i administrativni troškovi	5	(11.062)	(10.115)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		17.589	18.639
Ostali prihodi	6	511	884
Gubitak s osnove zajedničkog ulaganja	14	(36)	(8)
Ostali rashodi	7	(707)	(1.379)
Neto financijski prihodi	8	398	553
Dobit prije oporezivanja		17.755	18.689
Porez na dobit	9	(1.877)	(358)
Dobit godine		15.878	18.331
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja pripisiva:		15.878	18.331
<i>Dioničarima Grupe</i>		15.878	18.331
<i>Nekontrolirajućim interesima</i>		-	-
Zarada po dionici <i>osnovne i razrijeđene zarade po dionici, za dobit godine pripisivu redovnim dioničarima Društva</i>	10	1,68 KM	1,93 KM

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2020. godine:

 Branimir Muidža, predsjednik Uprave

 Zehra Obratija, član Uprave

9 Tvornica cementa Kakanj d.d. i ovisna društva

Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja završava 31. prosinca 2019. godine

	Bilješke	2019 Tisuće KM	2018 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	73.374	72.086
Troškovi prodaje	4	(50.034)	(47.900)
Bruto dobit		23.340	24.186
Ostali operativni prihodi		7	10
Opći i administrativni troškovi	5	(7.305)	(7.322)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		16.042	16.874
Ostali prihodi	6	194	251
Ostali rashodi	7	(614)	(704)
Prihod od dividendi ovisnog društva		-	-
Neto financijski prihodi	8	332	500
Dobit prije oporezivanja		15.954	16.921
Porez na dobit	9	(1.645)	(123)
Dobit godine		14.309	16.798
Ostala sveobuhvatna dobit			
<i>Ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja će se reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobiti koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance</i>		-	-
Neto ostala sveobuhvatna dobit koja se neće reklasificirati u dobit ili gubitak u razdobljima nakon datuma bilance		-	-
Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja pripisiva:		14.309	16.798
<i>Dioničarima Društva</i>		14.309	16.798
<i>Nekontrolirajućim interesima</i>			

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2020. godine:

 Branimir Mućić, Predsjednik Uprave

 Zehra Obralića, Član Uprave

10 Tvornica cementa Kakanj d.d. i ovisna društva

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2019. godine

	Bilješke	31.prosinca 2019. godine Tisuće KM	31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	98.282	96.830
Nematerijalna imovina	12	1.298	837
Ulaganje u zajedničke pothvate	14	437	473
Ostala financijska imovina	15	503	685
		100.520	98.825
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	10.792	11.548
Potraživanja od kupaca	17	15.407	12.078
Financijska imovina	18	190	100
Ostala potraživanja		287	462
Novac i novčani ekvivalenti	19	43.042	46.225
		69.718	70.413
UKUPNA AKTIVA		170.238	169.238

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
(nastavak)

Na dan 31. prosinca 2019. godine

PASIVA		31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		14.440	12.698
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Revalorizacijske rezerve		413	413
Dobit tekuće godine		15.878	18.331
Ukupno kapital		151.834	152.545
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.669	1.570
		1.669	1.570
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	13.480	12.085
Ostale obveze	23	3.118	2.888
Rezerviranja za nefakturirane troškove		137	150
		16.735	15.123
UKUPNA PASIVA		170.238	169.238

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

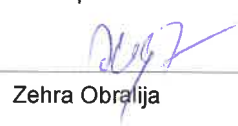
Odobрили i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2020. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave:

Zehra Obralića

Izvešće o finansijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2019. godine

	Bilješke	31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	77.519	82.213
Nematerijalna imovina	12	222	270
Ulaganja u ovisna društva	13	24.448	24.448
Ostala finansijska imovina	15	125	294
		102.314	107.225
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	9.217	10.220
Potraživanja od kupaca	17	11.051	6.658
Finansijska imovina	18	190	100
Ostala potraživanja		118	342
Novac i novčani ekvivalenti	19	34.074	34.791
		54.650	52.111
UKUPNA AKTIVA		156.964	159.336

Izvešće o finansijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2019. godine

		31. prosinca 2019. godine	31. prosinca 2018. godine
		Tisuće KM	Tisuće KM
PASIVA			
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		10.233	10.208
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Dobitak tekuće godine		14.309	16.798
		145.645	148.109
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.663	1.536
		1.663	1.536
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	7.484	7.690
Ostale obveze	23	2.143	1.965
Rezerviranja za nefakturirane troškove		29	36
		9.656	9.691
UKUPNA PASIVA		156.964	159.336

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih finansijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 30. siječnja 2020. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralića

Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine

	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	15.878	18.331
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	10.324	9.900
Udjel u gubitku ulaganja u zajednički pothvat	36	8
Povećanje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	(3.420)	(19)
Smanjenje / (povećanje) financijske imovine	358	(20)
Smanjenje zaliha	755	1.512
Povećanje / (smanjenje) kratkoročnih obveza i rezervacija	1.713	(1.206)
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	25.644	28.506
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(7.964)	(11.496)
Gubitak/ dobit od prodaje dugotrajne imovine	(321)	407
Povećanje ulaganja u povezana društva (bilješka 2.6)	(3.973)	-
Neto novčani (odljev) iz investicijskih aktivnosti	(12.258)	(11.089)
<i>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</i>		
Isplaćene dividende	(16.773)	(15.921)
Neto novčani (odljev) iz financijskih aktivnosti	(16.773)	(15.921)
Neto (smanjenje)/ povećanje novca i novčanih ekvivalenata	(3.387)	1.496
Tečajne razlike	204	(76)
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	46.225	44.805
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	43.042	46.225

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvješće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine

	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	14.309	16.798
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	8.473	8.278
Povećanje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	(4.168)	(1.190)
Smanjenje financijske imovine	79	55
Smanjenje zaliha	1.003	1.663
Povećanje / (smanjenje) kratkoročnih obveza i rezervacija	91	(2.025)
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	19.787	23.579
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(3.732)	(10.213)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	1	10
Neto novčani (odljev)/ priljev iz investicijskih aktivnosti	(3.731)	(10.203)
<i>Novčani tijek iz financijskih aktivnosti</i>		
Isplaćene dividende	(16.773)	(15.921)
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti	(16.773)	(15.921)
Neto (smanjenje)/ povećanje novca i novčanih ekvivalenata	(717)	(2.545)
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	34.791	37.336
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	34.074	34.791

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine

(Tisuće KM)	Pripisano imateljima kapitala matice					Ukupno kapital pripisan imateljima kapitala matice	Nekontrolirajući interesi	Ukupno kapital
	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Revalorizacijske rezerve	Dobit godine			
Stanje 31. prosinca 2017.	94.765	10.852	26.338	413	17.814	150.182	-	150.182
<i>Raspodjela dobiti 2018.</i>	-	17.814	-	-	(17.814)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(15.921)	-	-	-	(15.921)	-	(15.921)
<i>Tečajne razlike</i>	-	(47)	-	-	-	(47)	-	(47)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	18.331	18.331	-	18.331
Stanje 31. prosinca 2018.	94.765	12.698	26.338	413	18.331	152.545	-	152.545
<i>Raspodjela dobiti 2018.</i>	-	18.331	-	-	(18.331)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(16.773)	-	-	-	(16.773)	-	(16.773)
<i>Tečajne razlike</i>	-	184	-	-	-	184	-	184
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	15.878	15.878	-	15.878
Stanje 31. prosinca 2019.	94.765	14.440	26.338	413	15.878	151.834	-	151.834

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine

(Tisuće KM)	Pripisano imateljima kapitala matice				Ukupno kapital pripisan imateljima kapitala matice	Nekontrolirajući interesi	Ukupno kapital
	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Dobit godine			
Stanje 31. prosinca 2017.	94.765	10.257	26.338	15.872	147.232	-	147.232
<i>Raspodjela dobiti 2017.</i>	-	15.872	-	(15.872)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(15.921)	-	-	(15.921)	-	(15.921)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	16.798	16.798	-	16.798
Stanje 31. prosinca 2018.	94.765	10.208	26.338	16.798	148.109	-	148.109
<i>Raspodjela dobiti 2018.</i>	-	16.798	-	(16.798)	-	-	-
<i>Isplata dividendi</i>	-	(16.773)	-	-	(16.773)	-	(16.773)
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ukupna sveobuhvatna dobit</i>	-	-	-	14.309	14.309	-	14.309
Stanje 31. prosinca 2019.	94.765	10.233	26.338	14.309	145.645	-	145.645

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

1 Korporativne informacije

Financijska izvješća za godinu završenu 31. prosinca 2019. godine odobrena su za objavu u skladu s odlukom Uprave od 30. siječnja 2020. godine. Grupa je osnovana i posluje u Bosni i Hercegovini te se njenim dionicama trguje na burzi. Sjedište je na adresi Selima ef. Merdanovića 146, Kakanj, Bosna i Hercegovina.

2.1 Osnove sastavljanja

Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe sastavljena su u skladu s računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoja financijska izvješća u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“ ili „Odbor“), koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. siječnja 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. svibnja 2017. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju 1. siječnja 2017. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2016), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljena u 2016. godini. Tokom 2018. godine su objavljene izmjene i poboljšanja standarda do listopada 2017. godine. Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljena od strane Odbora nakon listopada 2017. godine nisu prevedeni i objavljeni te stoga nisu primijenjeni u sastavljanju ovih financijskih izvješća. Sukladno tome, financijska izvješća nisu sastavljena u skladu sa svim odredbama MSFI-jeva.

2.2 Osnove računovodstva

Grupa svoje financijske evidencije vodi u službenoj valuti Federacije BiH konvertibilnim markama (KM), u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i računovodstvenim principima i praksi koju primjenjuju preduzeća u Federaciji. Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe pripremljena su prema načelu povijesnog troška uz iznimke koje dopuštaju primjenjivi MRS-ovi i MSFI-jevi. Svi iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću (Tisuće KM), osim ako je drugačije navedeno. Tečaj KM u odnosu na EUR je fiksna. Važeći tečaj koji je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine bio je KM 1,955830 za 1 EUR na dan 31. prosinca 2019. i 31. prosinca 2018. godine.

2.3 Osnove konsolidacije

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i povezanih društava na dan 31. prosinca svake godine.

Ovisna društva se u potpunosti konsolidiraju počevši od datuma stjecanja, pod kojim se podrazumijeva datum kada Grupa stekne kontrolu te se nastavljaju konsolidirati sve do datuma prestanka takve kontrole. Financijska izvješća ovisnih društava sastavljena su za isto financijsko razdoblje kao i matično društvo koristeći dosljedne računovodstvene politike. Sva stanja, transakcije, prihodi, rashodi te dobiti, gubici i dividende, koji proizlaze iz transakcija unutar Grupe, u potpunosti se eliminiraju.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.3 Osnove konsolidacije (nastavak)

Konsolidirana financijska izvješća sastavljena su prema načelu povijesnih troškova.

Konsolidirana financijska izvješća Grupe prikazana su u konvertibilnim markama koja su funkcionalna valuta Grupe. Svi iznosi objavljeni u konsolidiranim financijskim izvješćima izraženi su u tisućama konvertibilnih maraka ako nije drugačije navedeno.

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i sljedećih ovisnih društava:

	Zemlja	Vlasnički udjel	
		31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina	100%	100%
TBG Beton d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%
Dunav Drava cement d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%
TBG Beton Split d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	0%

Tvornica cementa Kakanj indirektno posjeduje 100% udjela u društvu Dunav Drava cement d.o.o. i TBG Beton Split d.o.o. kroz 100% udjel u vlasništvu tih društava koje posjeduje TBG Beton d.o.o.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Pri izradi financijskih izvješća menadžment je koristio određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima.

Procjene i pretpostavke

Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su ispod. Grupa je svoje prosudbe i procjene temeljila na činjenicama koje su bile dostupne u trenutku sastavljanja financijskih izvješća. Međutim, postojeće prosudbe i procjene o budućnosti se mogu promijeniti uslijed promjena na tržištu ili okolnosti na koje Grupa nema utjecaja. Takve promjene se odražavaju u prosudbama u trenutku njihova nastajanja.

Rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja

Društvo redovito prati starosnu strukturu potraživanja od kupaca. Za potraživanja starija od 360 dana se pokreću sudski postupci (mogu i ranije po zahtjevu Direktora ili Rukovodioca prodaje). Po proteku roka od 360 dana vrši se ispravak iznosa potraživanja na individualnoj osnovi. Detalji vezani uz potraživanja od kupaca i ispravak vrijednosti potraživanja prikazani su u bilješci 17.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

Procjene i pretpostavke (nastavak)

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Umanjenje vrijednosti postoji kada neto knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac premašuje njen nadoknadivi iznos odnosno njenu fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi ovisno o tome što je veće. Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na raspoloživim podacima iz povezanih prodajnih transakcija po uobičajenim tržišnim uvjetima slične imovine ili vidljivih tržišnih cijena umanjene za dodatne troškove otuđenja imovine. Kalkulacija vrijednosti u upotrebi temelji se na modelu diskontiranog novčanog tijeka. Novčani tijekovi su izvedeni iz budžeta za sljedećih pet godina. Nadoknadivi iznos je najosjetljiviji na diskontnu stopu korištenu za model diskontiranog novčanog tijeka kao i na očekivani budući novčani priljev i stopu rasta korištenu za svrhu ekstrapolacije podataka. Knjigovodstvena vrijednost goodwilla na dan 31. prosinca 2019. godine iznosila je 960 tisuća KM (2018. godine je iznosila 487 tisuća KM). Ključne pretpostavke korištene prilikom određivanja nadoknadive vrijednosti goodwilla su detaljnije objašnjene u bilješci 12.

Rezerviranje za re-kultivaciju

Grupa priznaje rezervaciju za obveze re-kultivacije na temelju ugovora o koncesiji potpisanog između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cementa Kakanj. U skladu s potpisanim ugovorom o koncesiji, Društvo ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni iskopanog vapnenca. Rezerviranje za ovu obvezu se priznaje godišnje na temelju stvarne količine iskopanog vapnenca (bilješka 12) i u skladu s računovodstvenom politikom opisanom u bilješci 2.5 m).

Vrednovanje zaliha proizvodnje u tijeku

Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal. Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda. Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

Primijenjene računovodstvene politike su istovjetne prošlogodišnjim. Do dana objave ovih financijskih izvješća Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji BiH nije preveo i objavio nove standarde niti tumačenja, kao ni nove ili dopunjene MSFI-jeve, koji su objavljeni od strane Odbora nakon listopada 2017. Grupa će razmotriti utjecaj tih novih ili dopunjenih standarda i tumačenja na financijska izvješća nakon njihovog prijevoda i objave od strane Saveza.

a) Poslovna spajanja i goodwill

Poslovna spajanja iskazuju se primjenom metode računovodstva stjecanja. Trošak stjecanja priznaje se kao kumulirana prenesena naknada vrednovana na datum stjecanja, fer vrijednost i iznos bilo kojeg nekontroliranog interesa kod društva koje stječe. Za svako poslovno spajanje stjecatelj priznaje nekontrolirani interes kod društva koje stječe ili po fer vrijednosti ili po proporcionalnom udjelu prepoznatljive neto imovine društva koje se stječe. Nastali troškovi stjecanja se priznaju kao trošak razdoblja. Kada Grupa stječe poslovanje, procjenjuje financijsku imovinu i obveze po prikladnoj klasifikaciji u skladu s ugovorenim uvjetima, ekonomskim okolnostima i primjerenim uvjetima na datum stjecanja.

Ukoliko je poslovno spajanje ostvareno u etapama, ranija ulaganja u društvo koje se stječe ponovno se vrednuje po fer vrijednosti na datum stjecanja kroz izvješće o sveobuhvatnoj dobiti. Bilo koja potencijalna naknada koja se treba isplatiti prodavatelju priznaje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Naknadne promjene fer vrijednosti potencijalne naknade priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Goodwill stečen poslovnim spajanjem početno se mjeri po trošku koji je razlika između troška poslovnog spajanja i učešća Grupe u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine i obveza. Nakon početnog priznavanja, goodwill se mjeri po trošku umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, goodwill stečen poslovnim spajanjem se od datuma stjecanja raspoređuje na jedinicu koja stvara novac Grupe, ili grupe jedinica koje stvaraju novac, a za koje se očekuje da će imati koristi od sinergija spajanja, bez obzira jesu li ostala imovina ili obveze Grupe dodijeljene tim jedinicama ili grupama jedinica. Svaka jedinica ili grupa jedinica na koju je goodwill raspoređen predstavlja najnižu razinu unutar Grupe na kojoj se goodwill prati za potrebe internog upravljanja.

Umanjenje se utvrđuje procjenom nadoknadivog iznosa jedinice koja stvara novac (ili grupe jedinica), na koju se goodwill odnosi. Kada je nadoknadiivi iznos jedinice koja stvara novac manji od njene knjigovodstvene vrijednosti, priznaje se gubitak od umanjenja vrijednosti. U slučaju kada goodwill čini dio jedinice koja stvara novac, a dio poslovanja te jedinice se napušta, goodwill povezan s tim dijelom poslovanja se uključuje u knjigovodstvenu vrijednost napuštenog poslovanja kada se određuje dobitak ili gubitak od napuštanja poslovanja. Goodwill koji je na ovaj način rashodovan mjeri se na osnovu relativne vrijednosti napuštenog poslovanja i zadržanog dijela jedinice koja stvara novac.

Ulaganja u ovisna društva

Ulaganja u ovisna društva se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku stjecanja.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

a) Poslovna spajanja i goodwill (nastavak)

Ulaganja u zajednički pothvat

Grupa ima udio u zajedničkom pothvatu koje je zajednički kontroliran subjekt, a ulagači imaju ugovor kojim se uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskim aktivnostima subjekta. Grupa priznaje svoj udio u zajedničkom pothvatu koristeći metodu udjela. Financijska izvješća zajedničkog pothvata pripremljena su za isto razdoblje kao i financijska izvješća matice. Po potrebi se vrše prilagodbe kako bi se računovodstvene politike uskladile s Grupnim. U financijskim izvješćima Grupe eliminira se udio Grupe u nerealiziranim dobicima i gubicima iz transakcija između Grupe i njenog zajednički kontroliranog društva. Gubici iz transakcija priznaju se odmah ukoliko je iz gubitka razvidno smanjenje neto utržive vrijednosti kratkotrajne imovine ili gubitak od umanjenja imovine. Ulaganje u zajednički pothvat prestaje se priznavati od datuma kada Grupa prestaje imati zajedničku kontrolu nad zajedničkim pothvatom.

Ulaganja u zajednički pothvat se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku umanjenom za potencijalne gubitke vrijednosti.

Transakcije pod zajedničkom kontrolom

Transakcije pod zajedničkom kontrolom se evidentiraju po metodi stjecanja. Imovina društva koje se stječe i pretpostavljene obveze koje se mogu identificirati priznaju se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Razlika između fer vrijednosti neto stečene imovine i ukupne isplaćene naknade se priznaje ili kao goodwill (ako je naknada veća od fer vrijednosti neto stečene imovine) ili kao negativni goodwill (ako je fer vrijednost neto stečene imovine veća od plaćene naknade). Goodwill se priznaje u izvješću o financijskom položaju i godišnje testira na umanjenje (bilješka 2.4 I), dok se negativni goodwill priznaje u računu dobiti i gubitka razdoblja u kojem se dogodila transakcija.

b) Strane valute

Pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća iskazana su u konvertibilnim markama, koje su funkcionalna i izvještajna valuta Društva. Svaka članica Grupe određuje vlastitu funkcionalnu valutu koja se koristi za iskazivanje stavki u zasebnim financijskim izvješćima svake članice. Poslovne promjene iskazane u stranim valutama evidentiraju se preračunom u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna aktiva i pasiva izražena u stranoj valuti preračunata je u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na datum bilance. Sve razlike uključuju se u račun dobiti i gubitka. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema povijesnom trošku u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum inicijalne poslovne promjene. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema fer vrijednosti u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum određivanja fer vrijednosti.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

c) Priznavanje prihoda

Prihod Društva predstavlja povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priljeva ili poboljšanja imovine, odnosno smanjenja obaveza kojima dolazi po povećanja kapitala i ne odnose se na uplate vlasnika kapitala u kapital niti njihove uloge u kapital.

Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara odnosno usluga u iznosu koji odražava naknadu za koju očekuje da ima pravo ostvariti u zamjenu za obećanje dobra odnosno usluge. Temeljno načelo je razrađeno kroz model koji se sastoji od pet koraka:

- a) utvrditi ugovor(e) sa kupcima;
- b) utvrditi obavezu na činidbe iz ugovora;
- c) odrediti cijenu transakcije;
- d) cijenu transakcije razdjeliti na ugovorene obaveze na činidbu; i
- e) prihode priznati kada, odnosno kako subjekat ispunjava svoje obaveze na činidbu.

Društvo priznaje prihod kada (ili u mjeri u kojoj) je ispunjena obaveza izvršenja tako što kupcu prenese obećanu robu ili uslugu (tj. imovina). Imovina je prenesena kada (ili u mjeri u kojoj) kupac stekne kontrolu nad tom imovinom.

Društvo priznaje prihod kroz vrijeme ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- a) kupac istovremeno prima i konzumira sve koristi koje mu Društvo omogućuje svojim činidbama;
- b) Društvo čini/stvara ili poboljšava imovinu koja je pod kontrolom kupca kako se imovina stvara ili tom činidbom ne stvara se imovina alternativne namjene za Društvo i Društvo ima zakonski provedivo pravo na plaćanje za do sada izvršene činidbe.

Društvo priznaje prihod prijenosom kontrole u određenom trenutku. Faktori koji mogu ukazivati na trenutak prijenosa kontrole uključuju, ali nisu ograničeni na sljedeće:

- a) Društvo ima sadašnje pravo na plaćanje za predmetnu imovinu;
- b) kupac ima pravno vlasništvo nad imovinom;
- c) Društvo je prenijelo fizički posjed imovine;
- d) kupac nosi značajne rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, i
- e) kupac je imovinu prihvatio.

Ugovor sa kupcem potpada pod MSFI 15 ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- a) strane ugovora su odobrile ugovor;
- b) moguće je utvrditi prava i obaveze svake ugovorne strane u vezi sa predmetnim dobrima, odnosno uslugama;
- c) moguće je utvrditi uslove i rokove plaćanja za dobra, odnosno usluge koje se prenose;
- d) ugovor je komercijalne prirode, i
- e) vjerovatna je naplata naknade na koju Društvo ima pravo u zamjenu za isporuku predmetnih dobara, odnosno usluga.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

c) Priznavanje prihoda (nastavak)

Kod ugovora koji sadrže elemente varijabilne naknade izvršit će se procjena iznosa varijabilnog dijela naknade na koji će imati pravo po osnovu ugovora. Varijabilna naknada može prosteći iz npr. popusta, povrata, poticaja, bonusa po osnovu izvršenja.

Društvo će priznati troškove nastale radi ispunjenja ugovora ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) troškovi su direktno povezani s ugovorom;
- b) troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će Društvo koristiti u ispunjavanju svojih obaveza na činidbu;
- c) očekuje se povrat troškova.

Ugovorne obaveze Društvo će prikazati u bilansu stanja ako je kupac iznos naknade platio prije nego što je Društvo izvršilo prijenos predmetnog dobra, odnosno usluge. Ugovorna imovina i potraživanja obračunavat će se u skladu sa MSFI 9.

d) Dugotrajna materijalna imovina

Materijalna imovina nabavljena nakon 1998. godine vodi se po nabavnoj vrijednosti, izuzevši trošak tekućeg održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirano umanjenje vrijednosti.

Dugotrajna materijalna imovina bila je predmet revalorizacije u periodu od 1992. do 1998. godine u skladu sa metodologijom za revalorizaciju i stopama propisanim od strane Vlade Bosne i Hercegovine zbog hiperinflacije. Zadnja revalorizacija materijalne i nematerijalne imovine je izvršena 1998. godine. U skladu sa Zakonom o privatizaciji sva revalorizacijska rezerva je uključena u temeljni kapital Društva.

Amortizacija se obračunava pravocrtno sukladno korisnom vijeku trajanja imovine. Korištene stope amortizacije potpadaju u sljedeće stope:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Građevinski objekti	2,5 - 10%
Infrastrukturni objekti	4 do 10%
Oprema za proizvodnju cementa	5 do 10%
Rezervni dijelovi	20%
Vozila	10 do 20%
Postrojenja i oprema	10 do 20%
Informatička oprema	20 do 33,30%

Knjigovodstvena vrijednost postrojenja i opreme se provjerava zbog mogućnosti umanjenja vrijednosti imovine kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost imovine možda nije nadoknativa.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

d) Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Knjigovodstveni iznos pojedine nekretnine, postrojenja ili opreme se prestaje priznavati u trenutku otuđivanja, ili kada se buduće ekonomske koristi ne očekuju od njegove upotrebe ili otuđenja. Dobitke ili gubitke proizašle od prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se u dobit ili gubitak u godini kada je prestalo njihovo priznavanje.

Rezidualne vrijednosti imovine, korisni vijek trajanja imovine i metode se provjeravaju i prilagođavaju, po potrebi, na kraju svake financijske godine. Nakon svake veće inspekcije, trošak inspekcije priznaje se u knjigovodstvenoj vrijednosti postrojenja i opreme kao zamjena ako su zadovoljeni kriteriji priznavanja. Eventualna neto knjigovodstvena vrijednost prošle inspekcije priznaje se u trenutku nove inspekcije u računu dobiti i gubitka.

e) Dugotrajna nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina se početno priznaje po trošku nabave. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i eventualni gubitak od umanjenja vrijednosti. Koristan vijek upotrebe nematerijalne imovine procjenjuje se kao ograničen ili neograničen. Nematerijalna imovina s ograničenim korisnim vijekom upotrebe se amortizira kroz vijek ekonomske korisnosti, a umanjenje njezine vrijednosti se procjenjuje u bilo kojem trenutku u kojem postoje naznake da je vrijednost imovine smanjena. Razdoblje i metoda amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom upotrebe revidira se barem na kraju svake financijske godine. Promjene u očekivanom korisnom vijeku ili u očekivanom obrascu iskorištavanja budućih ekonomskih koristi nematerijalne imovine se prikladno iskazuju putem promjene razdoblja ili metode amortizacije, te se tretiraju kao promjene računovodstvenih procjena. Trošak amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim vijekom trajanja priznaje se kao rashod u računu dobiti i gubitka u skladu sa funkcijom nematerijalne imovine.

Amortizacijske stope za dugotrajnu nematerijalnu imovinu s ograničenim vijekom trajanja su kako slijedi:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Koncesije	3,33%
Licence	20%
Softver	20%

f) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji imovine za čije je stavljanje u upotrebu potrebno duže vremensko razdoblje, kapitaliziraju se kao dio troška te imovine. Svi ostali troškovi posudbe priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kada su nastali. Troškovi posudbi, uključuju kamate i ostale troškove koji nastaju u svezi uzimanja kredita

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

g) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su izvorna financijska imovina sa fiksnim ili odredivim otplaćivanjem koja ne kotira na aktivnom tržištu. Takva imovina se vodi po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Dobici i gubici se priznaju u računu dobitka i gubitka kada se zajmovi i potraživanja rashoduju ili kada im se umanjuje vrijednost, kao i kroz proces amortizacije.

h) Zalihe

Zalihe se iskazuju po prosječnoj vrijednosti troška nabave ili po neto nadoknadivoj vrijednosti utvrđenoj na osnovi tržišnih uvjeta na kraju godine umanjenoj za procijenjene troškove završetka zaliha i nužne troškove prodaje, ovisno o tome koja je vrijednost niža. Vrijednost proizvodnje uključuje vrijednost sirovina i energije, amortizaciju, vrijednost utrošenog rada, te direktne i indirektno proizvodne troškove na osnovi normalnog instaliranog kapaciteta isključujući troškove posudbe. Sirovine se iskazuju po prosječnoj ponderiranoj vrijednosti.

Zalihe proizvodnje u tijeku i poluproizvoda priznaju se po standardnoj cijeni koja odgovara trošku prethodne godine ili planiranoj cijeni, i vrednuju se po trošku. Standardna cijena se utvrđuje na početku godine i koristi se tijekom cijele godine. Razlika između standardne cijene i troška se evidentira na posebnom kontu razlika. Proces proizvodnje sastoji se od brojnih koraka, te se u svakoj fazi proizvodnje priznaju direktni i na temelju mjesečne procjene alociraju indirektni troškovi. Za potrebe izračuna vrijednosti poluproizvoda koristi se stvarno utrošeni rad i materijal. Financijska vrijednost zaliha se računa automatski u sustavu množenjem količina sa standardnim cijenama, koje, kako je objašnjeno iznad, na kraju svakog mjeseca odjel kontrolinga prilagođava stvarnim cijenama. Određivanje vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku temelji se na stupnju dovršenosti proizvoda, te se za izračun ukupne vrijednosti proizvodnje koristi pojedinačni izračun svakog proizvoda. Izračun troškova proizvodnje provodi se u sustavu apsorpcije za izračun troškova. Zalihe proizvodnje u tijeku Grupe odnose se na mljeveni vapnenac, sirovinsko brašno klinker i cement u silosima. Zastarjele zalihe i zalihe s usporenim obrtajem svedene su na nadoknadivu vrijednost korištenjem vrijednosnog usklađenja zaliha. Vrijednosno usklađivanje zaliha radi se na osnovi kretanja materijala. Dva tipa kretanja su relevantna - primici (ulazi materijala) i potrošnja (izlazi materijala). Starosna struktura se utvrđuje FIFO metodom (prva ulazna je prva izlazna) Društvo koristi slijedeće postotke za vrijednosno usklađivanje zaliha:

<i>Zadnje izdavanje/primitak prije</i>	<i>Smanjenje vrijednosti</i>
1. godine	30%
2. godine	30%
3. godine	60%
4. godine	60%
5. godine	60%
6. godine	90%

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

i) Potraživanja od kupaca

Potraživanja su iskazana prema fer vrijednosti dane naknade i knjiže se po amortiziranom trošku, nakon ispravka za umanjenje vrijednosti.

j) Novac i novčani ekvivalenti

Gotovina i novčani ekvivalenti u bilanci se sastoje od sredstava na računima u bankama i u blagajni te kratkoročnih depozita sa izvornim dospijećem od tri mjeseca ili manje.

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje*

Financijski instrument je svaki ugovor na osnovu kojeg nastaje financijska imovina jednog subjekta i financijska obaveza ili vlasnički instrument drugog subjekta.

1) **Financijska imovina**

Početno priznavanje i mjerenje

Financijska imovina se klasifikuje, po početnom priznavanju, kao naknadno mjerena po amortiziranom trošku, fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili fer vrijednost kroz dobit ili gubitak.

Klasifikacija financijske imovine pri početnom priznavanju zavisi od ugovorenih karakteristika novčanih tokova financijske imovine i poslovnog modela subjekta za upravljanje financijskom imovinom. Uz izuzetak potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu financijsku komponentu ili za koje je Društvo primjenilo praktična rješenja, Društvo inicijalno mjeri financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju da ne prikazuje financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, transakcijske troškove. Potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajnu financijsku komponentu ili za koja je Društvo primjenilo praktično rješenje se mjere po njihovoj transakcijskoj cijeni, kako je definisano u MSFI 15.

Da bi financijska imovina bila klasificirana i mjerena po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, treba biti ispunjen uslov da ugovornim uvjetima financijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavniciu.

Poslovni model Društva za upravljanje financijskom imovinom se odnosi na način na koji Društvo upravlja svojom financijskom imovinom kako bi generisalo novčane tokove. Poslovni model određuje da li će se novčani tokovi ostvariti naplatom ugovorenih novčanih tokova, prodajom financijske imovine ili oboje.

Kupovine i prodaje financijske imovine koje zahtjevaju isporuku imovine u vremenskom okviru utvrđenom propisom ili konvencijom na tržištu (regularna trgovina) se priznaju na datum trgovanja, tj. na datum kada se Društvo obavezalo da kupi ili proda imovinu.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Naknadno mjerenje

Za potrebe naknadnog mjerenja, financijska imovina se klasificira u četiri grupe:

- Financijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa kumulativnim iznosima dobitaka i gubitaka koji se po prestanku priznavanja prenose u dobit ili gubitak (dužnički instrumenti);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit sa iznosima dobiti i gubitaka koji se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak (instrumenti kapitala);
- Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Financijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti)

Društvo mjeri financijsku imovinu po amortiziranom trošku ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- Financijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje financijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi; i
- Ugovornim uvjetima financijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici.

Financijska imovina po amortiziranom trošku se naknadno mjeri koristeći metod efektivne kamatne stope i predmet je umanjenja vrijednosti. Dobiti i gubici se priznaju u dobit ili gubitak onda kada se imovina prestane priznavati, kada je izmijenjena ili kod umanjenja vrijednosti.

Financijska imovina po amortiziranom trošku uključuje potraživanja od kupaca, potraživanja po datim pozajmicama.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (dužnički instrumenti)

Društvo mjeri dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- financijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom financijske imovine; i
- ugovornim uvjetima financijske imovine nastanu na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavnici.

Za dužničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, prihod od kamate, dobiti i gubici od kursnih razlika i dobiti i gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju u izvještaju o dobiti i gubitku i računaju na isti način kao i za financijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku. Promjene fer vrijednosti se priznaju u ostalu sveobuhvatnu dobit. Po prestanku priznavanja, kumulirani iznosi promjena fer vrijednosti priznati u okviru ostale sveobuhvatne dobiti se prenose u dobit ili gubitak.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (instrumenti kapitala)

Pri početnom priznavanju, Društvo može odabrati da neopozivo klasificira instrumente kapitala kao instrumente kapitala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit onda kada oni ispunjavaju definiciju kapitala u skladu sa *MRS 32 Financijski instrumenti: Prezentacija* i kada nije namijenjen za trgovanje.

Dobici ili gubici nastali u vezi sa ovom financijskom imovinom se nikada ne prenose u dobit ili gubitak. Dividende se priznaju kao ostali prihodi u izvještaju o dobiti ili gubitku samo ako je utvrđeno pravo subjekta da primi isplatu dividende, vjerovatno je da će ekonomske koristi povezane sa dividendom ići subjektu i iznos dividende se može pouzdano izmjeriti. Instrumenti kapitala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit nisu predmet procjene umanjjenja vrijednosti.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuje financijsku imovinu namijenjenu za trgovanje, financijsku imovinu određenu prilikom inicijalnog priznavanja kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ili financijsku imovinu za koju je obavezno vrednovanje po fer vrijednosti. Financijska imovina se klasificira kao namijenjena za trgovanje ako je stečena sa namjerom prodaje ili otkupa u bliskoj budućnosti. Financijska imovina sa novčanim tokovima koji nisu isključivo plaćanje glavnice i kamate je klasificirana i mjerena po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, neovisno o poslovnom modelu. Bez obzira na kriterije za dužničke instrumente za klasifikaciju kao onih po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kao što je iznad opisano, dužnički instrumenti mogu biti određeni kao oni po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak prilikom inicijalnog priznavanja ako takvo postupanje eliminiše, ili značajno smanjuje računovodstvene neusklađenosti. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak se prikazuje u izvještaju o financijskom položaju po fer vrijednosti, dok se neto promjene u fer vrijednosti priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku. Ova kategorija uključuje listirane instrumente kapitala koje Društvo nije neopozivo odabralo da klasifikuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dividende na listirane instrumente kapitala se također priznaju kao ostali prihod u izvještaju o dobiti ili gubitku kada je utvrđeno pravo subjekta da primi dividendu.

Prestanak priznavanja

Financijska imovina se prestaje priznavati kada i samo kada:

- ističu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine; ili
- Društvo je prenijelo svoja prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine, ili je preuzelo obavezu plaćanja primljenih novčanih tokova u potpunosti bez suštinskog kašnjenja trećoj strani; kao i a) Društvo je prenijelo suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, ili b) Društvo niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, ali je prenijelo kontrolu nad financijskom imovinom.

Kada Društvo prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od financijske imovine ili je ušlo u sporazum o prenosu, dužno je procijeniti obim do kojeg zadržava rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom. Kada niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad financijskom imovinom, ali također nije prenio kontrolu nad imovinom, Društvo nastavlja da priznaje financijsku imovinu u iznosu svog nastavka sudjelovanja u financijskom imovini. U tom slučaju, Društvo također priznaje povezanu obavezu.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Društvo priznaje rezervacije za umanjene vrijednosti za očekivane kreditne gubitke od financijske imovine za sve dužničke instrumente osim onih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Očekivani kreditni gubici predstavljaju razliku između ugovorenih novčanih tokova koji se duguju Društvu u skladu sa ugovorom i svih novčanih tokova koje Društvo očekuje primiti, diskontirano po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi ili efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik za kupljenu ili izdanu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke. Očekivani novčani tokovi trebaju uključivati novčane tokove od prodaje osiguranja plaćanja ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta. Očekivani kreditni gubici se priznaju u dvije faze. Na svaki izvještajni datum, Društvo je dužno mjeriti rezervacije za umanjene vrijednosti za financijski instrument u iznosu koji je jednak trajanju očekivanih kreditnih gubitaka ako se kreditni rizik za taj financijski instrument značajno povećao od početnog priznavanja. Ako se na izvještajni datum kreditni rizik na financijski instrument nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo je dužno mjeriti ispravak gubitka za taj financijski instrument u iznosu jednakom 12-mjesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Za potraživanja od kupaca i ugovornu imovinu, Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup prilikom računanja očekivanih kreditnih gubitaka. U skladu sa tim, Društvo ne prati promjene u kreditnom riziku, nego umjesto toga priznaje ispravak gubitka u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima određenog vijeka trajanja, na svaki izvještajni datum.

2) **Financijske obaveze**

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obaveze su klasificirane, prilikom početnog priznavanja, kao financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, pozajmice i krediti, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze. Sve financijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti i, u slučaju pozajmica i kredita, obaveza prema dobavljačima i ostalih obaveza, neto od direktno povezanih transakcionih troškova.

Financijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze, pozajmice i kredite uključujući bankovna prekoračenja.

Naknadno mjerenje

Mjerenje financijskih obaveza ovisi o njihovoj klasifikaciji, kao što je ispod opisano:

Financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

Financijske obaveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju financijske obaveze namijenjene za trgovanje i financijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Financijske obaveze su klasifikovane kao namijenjene za trgovanje ako su nastale sa ciljem otkupa u bliskoj budućnosti. Dobici ili gubici na obavezama namijenjenim za trgovanje se priznaju u izvještaju o dobiti ili gubitku.

Financijske obaveze određene pri početnom priznavanju kao po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak su određene na datum početnog priznavanja i samo ukoliko su kriteriji iz MSFI 9 zadovoljeni.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) *Financijski instrumenti – početno priznavanje i naknadno mjerenje (nastavak)*

Pozajmice i krediti

Nakon početnog priznavanja, kamatonosne pozajmice i krediti se nakadno mjere po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope. Dobici ili gubici se priznaju u dobit ili gubitak kada se obaveze prestaju priznavati i kroz proces amortizacije.

Prestanak priznavanja

Financijska obaveza se prestaje priznavati kada i samo kada je podmirena tj. kada je obaveza određena ugovorom odbačena ili poništena ili ističe. Zamjena između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca dužničkog instrumenta sa suštinski različitim uvjetima treba se obračunavati kao gašenje izvorne financijske obaveze i priznavanje nove financijske obaveze. Slično tome, suštinska modifikacija uvjeta postojeće financijske obaveze ili dijela iste treba se obračunati kao gašenje izvorne financijske obaveze i priznavanje nove financijske obaveze. Razlika između knjigovodstvenih iznosa se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

l) Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kada Grupa ima sadašnju obvezu (zakonsku ili konstruktivnu) kao ishod prošlog događaja, a vjerojatno je da će za podmirenje biti potreban odljev sredstava koja utjelovljuju ekonomske koristi koji je moguće pouzdano procijeniti. Trošak koji se odnosi na eventualno rezerviranje iskazuje se u računu dobiti i gubitka umanjen za eventualne povrate. Ako je učinak vremenske vrijednosti novca materijalan, rezerviranja se diskontiraju koristeći tekuću stopu prije oporezivanja koja, ako je prikladno, odražava rizike specifične za navedenu obvezu.

Rezerviranja za re-kultivaciju

U skladu s odlukom vlade Zeničko-dobojskog kantona, dobivena je koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i ostalih materijala za izgradnju na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona kao koncedenta i Tvornice cementa Kakanj kao koncesionara s društvom Heidelberg Cement AG iz Njemačke kao supotpisnikom na dan 12. rujna 2000. godine. Koncesija je odobrena za razdoblje od 30 godina. U skladu s ugovorom, Grupa ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni eksploatirane sirovine. Rezervacija se priznaje godišnje na temelju stvarne količine eksploatirane sirovine.

m) Potencijalna sredstva i obveze

Potencijalne obveze se ne iskazuju u financijskim izvješćima. One se objavljuju u bilješkama, osim ako postoji razumna vjerojatnost odljeva sredstava. Potencijalna sredstva se ne priznaju u financijskim izvješćima, već se prikazuju u bilješki ako je vjerojatan priljev ekonomskih koristi.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

n) Primanja zaposlenih

Primanja zaposlenih obuhvaćaju primanja zaposlenih kao što su nadnice, plaće, porezi i doprinosi na plaće, naknade za korištenje godišnjeg odmora i naknade za vrijeme bolovanja, otpremnine pri sporazumnom raskidu radnog odnosa, naknade za topli obrok i dodatne naknade za godišnji odmor te se priznaju kao rashod u razdoblju u kojem su nastala.

Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu su definirane internim aktom u visini tri prosječne plaće Federacije ili radnika, u ovisnosti o tome što je povoljnije za zaposlenika. Ova naknada ne podliježe obračunu poreza i doprinosa. Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu se priznaju u računu dobitka i gubitka prema planu definiranih primanja koja su zaposleni zaradili u tekućem i ranijim razdobljima.

o) Najmovi

MSFI 16 je uveo jedinstven model evidentiranja i obračuna najma kod najmoprimca, i zahtjeva da najmoprimac prizna imovinu i obaveze za gotovo sve najmove. Najmoprimac je dužan priznati imovinu s pravom korištenja koja predstavlja njezino pravo korištenja predmetne imovine u najmu i obvezu najma koja predstavlja njezinu obvezu plaćanja najma. Prema MSFI 16 najmoprimac može odlučiti da ne primjenjuje zahtjeve na kratkoročni najam i na najmove za koje je predmetna imovina male vrijednosti.

U slučaju izuzeća, plaćanja najma se priznaju u računu dobiti i gubitka linearnom metodom.

Društvo primjenjuje izuzeće priznavanja najma:

- a. Kratkoročni najmovi (najmovi sa rokom manjim od 12 mjeseci)
- b. Najmovi za koje je predmetna imovina vrijednosti $\leq$ KM 40 tisuća, izuzev automobila

Društvo priznaje troškove kratkoročnih najмова i najмова imovine male vrijednosti direktno u računu dobiti i gubitka kao trošak najma.

p) Porezi

Oporezivanje se provodi u skladu s poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine a za poslovne jedinice u Republici Srpskoj u skladu propisima tog entiteta. Stopa poreza na dobit u oba entiteta je 10%. Propisi Federacije Bosne i Hercegovine daju mogućnost poreznog oslobođanja po osnovu investiranja u razdoblju od 5 godina.

U Bosni i Hercegovini ne postoji formalan postupak za utvrđivanje konačnog iznosa poreza prilikom podnošenja poreznih prijava. Porezna obveza podliježe kontroli odgovarajućih poreznih organa u toku slijedećih pet godina.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 12 „Porez na dobit“ odgođeni porez na dobit se priznaje po metodi obveze i odražava sve značajne privremene razlike između vrijednosti imovine i obveza u poreznoj bilanci i iskazanih stanja u financijskim izvješćima. Budući da ne postoje značajne vremenske razlike odgođeni porez nije bilo potrebno iskazati u financijskim izvješćima.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

r) Događaji nakon datuma bilance

Događaji nakon kraja financijske godine koji pružaju dodatne informacije o položaju Grupe i Društva na datum bilance (događaji koji zahtijevaju usklađenje) iskazuju se u financijskim izvješćima. Događaji nastali nakon datuma bilance koji ne zahtijevaju usklađenje objavljuju se u bilješkama kada su značajni.

s) Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i tumačenja

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne financijske godine, izuzev sljedećih izmijenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Grupe i Društva od 1. siječnja 2019. godine:

- **MSFI 16 Najmovi**

Standard je primjenljiv počev od ili poslije 1. siječnja 2019. godine. MSFI 16 definiše principe za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objelodanjivanje najmova za obje strane u ugovoru, odnosno za kupca („najmoprimca“) i za dobavljača („najmodavca“). Novi standard zahtijeva da najmoprimac prizna većinu najmova u svojim financijskim izvješćima. Najmoprimci će imati jedan računovodstveni model za sve vrste najmova, uz pojedine izuzetke. Računovodstvo najmodavca ostaje suštinski nepromijenjeno. Uprava je procijenila da usvajanje ovog standarda nema materijalno značajnog utjecaja na financijska izvješća Grupe i Društva, obzirom da su na dan 31. prosinca 2018. godine, odnosno 1. siječnja 2019. godine svi najmovi bili kratkoročni za što su Društvo i Grupa koristili praktično izuzeće od primjene MSFI-ja 16.

- **MSFI 9: Funkcija pretplate sa negativnom nadoknadom (izmjena i dopuna)**

Izmjene i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. siječnja 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjena i dopuna omogućava da financijska imovina sa funkcijom pretplate koja dozvoljava ili zahtijeva od ugovorne strane u ugovoru ili da plati ili primi razumnu kompenzaciju za raniji raskid ugovora (tako da iz perspektive vlasnika imovine može biti "negativne nadoknade"), da bude vrednovana po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Uprava je procijenila da usvajanje ovog standarda nema materijalno značajnog utjecaja na financijska izvješća Grupe i Društva.

- **MRS 28: Dugoročna ulaganja u pridruženim društvima i zajedničkim ulaganjima (Izmjene i dopune)**

Izmjene i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. siječnja 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene i dopune se odnose na to da li mjerenje, osobito zahtjevi za umanjenje (ispravku) vrijednosti, dugoročnih ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate koji, u suštini, čine dio "neto investicije" u pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu, trebaju biti regulirani MSFI-jem 9, MRS-om 28 ili kombinacijom oba. Izmjene i dopune objašnjavaju da Društvo treba primijeniti MSFI 9 Financijski instrumenti, prije nego što primjeni MRS 28, na dugoročna ulaganja za koje se ne primjenjuje metoda kapitala (equity metod). U primjeni MSFI-ja 9, Društvo ne uzima u obzir bilo kakva prilagođavanja knjigovodstvenog iznosa dugoročnih ulaganja koji proističu iz primjene MRS-a 28. Uprava je procijenila da usvajanje ovog standarda nema materijalno značajnog utjecaja na financijska izvješća Grupe i Društva.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu (nastavak)

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvjesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje stupa na snagu za period počev od 1. siječnja 2019. godine ili kasnije, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Tumačenje se odnosi na računovodstveni tretman poreza na dobit, u okolnostima kada porezni tretman podrazumijeva neizvjesnost koja utječe na primjenu MRS-a 12. Tumačenje pruža smjernice za razmatranje neizvjesnih poreznih tretmana (pojedinačno ili u cjelini), potencijalno ispitivanje od strane poreznih vlasti, kao i prikladne metode za reflektiranje tih neizvjesnosti i računovodstveno obuhvaćanje usljed promjene okolnosti i činjenica. Uprava je procijenila da usvajanje ovog standarda nema materijalno značajnog utjecaja na financijska izvješća Grupe i Društva.

- **MRS 19: Izmjene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih (Izmjena)**

Izmjene standarda stupaju na snagu za period počev od 1. siječnja 2019. godine ili kasnije sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene standarda uslovljavaju entitete da uzimaju u obzir ažurirane aktuarske pretpostavke kako bi utvrdili tekuće troškove i neto kamatu za preostali period godišnjeg izvještavanja nakon što je na snagu stupila izmjena, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih. Izmjene standarda također pojašnjavaju kako računovodstvo za izmjene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih utječe na primjenu zahtjeva za ograničenje imovine. Uprava je procijenila da usvajanje ovog standarda nema materijalno značajnog utjecaja na financijska izvješća Grupe i Društva.

- **Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2015 – 2017**, koji predstavlja skup izmjena i dopuna MSFI. Izmjene i dopune su primjenjive za godišnji period počev od ili nakon 1. siječnja 2019. godine sa mogućnošću ranije primjene. Uprava je procijenila da usvajanje ovog standarda nema materijalno značajnog utjecaja na financijska izvješća Grupe i Društva.

- **MSFI 3 Poslovne kombinacije i MSFI 11 Zajednička ulaganja i aranžmani:** Izmjene i dopune MSFI 3 razjašnjavaju da, kada entitet stekne kontrolu nad poslovanjem koje predstavlja zajedničko ulaganje, ponovo se mjeri interes koji ima u tom poslu. Sa druge strane, izmjene i dopune u okviru MSFI-ja 11 objašnjavaju da, kada entitet stekne zajedničku kontrolu nad poslom koji predstavlja zajedničko ulaganje, ne vrši se ponovno mjerenje cjelokupnog prethodno stečenog interesa u aranžmanu.
- **MRS 12 Porez na dobit:** Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju da se posljedice plaćanja po osnovu financijskih instrumenata klasificiranih kao kapital, na porez na dobit, trebaju priznati uzimajući u obzir gdje su priznate prošle transakcije ili događaji koji su generirali raspodjeljivu dobit.
- **MRS 23 Troškovi pozajmljivanja:** Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju 14. pasus standarda, kada je sredstvo spremno za svoju namijenjenu upotrebu ili prodaju, a troškovi pozajmljivanja, koji su direktno u vezi sa sredstvom, ostanu neplaćeni – treba da budu uključeni u finansijske obaveze entiteta.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.6 Poslovne kombinacije

Akvizicije u 2019.

Akvizicija tvrtke M-P-B d.o.o. Split

Na dan 25. ožujka 2019. godine, Grupa je akvizirala 100% vlasničkog udjela u tvrtci M-P-B d.o.o. Split i ujedno joj odmah promijenila naziv u TBG Beton Split d.o.o. U pitanju je društvo s ograničenom odgovornošću specijalizovano za proizvodnju betona i betonske galanterije. Grupa je akvizirala tvrtku radi značajne mogućnosti daljih plasmana vlastitih proizvodima krajnjim kupcima.

Preuzeta imovina i obveze

Na dan akvizicije, tvrtka M-P-B d.o.o. Split je imala iduću fer vrijednost imovine i obveza:

	mjerenje fer vrijednosti na dan stjecanja
Aktiva	BAM
Materijalna imovina (bilješka 11)	3.516
Potraživanja od kupaca	3
Novac i novčani ekvivalenti	3
	<u>3.522</u>
Obaveze	
Obveze prema dobavljačima	11
Ostale obveze	11
	<u>22</u>
Ukupno identifikovana fer vrijednost neto imovine	<u>3.500</u>
Goodwill proizašao iz stjecanja (bilješka 12)	473
Naknada za stjecanje plaćena u novcu	<u>3.973</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prihodi od prodaje dobara	88.764	82.727	66.217	66.778
Prihod od prodaje roba	11.193	12.507	596	580
Prihod od usluga prijevoza	5.450	4.942	6.377	4.605
Prihod od ostalih usluga	209	84	184	123
	<u>105.616</u>	<u>100.260</u>	<u>73.374</u>	<u>72.086</u>

U 2019. godini Društvo je prodalo 490 tisuća tona cementa (u 2018. godini: 484 tisuća tona). Do povećanja volumena prodaje došlo je zbog povećanja izvoza.

U 2019. godini Grupa je prodala 594 tisuća tona cementa i 243 tisuća kubnih metara betona (u 2018. 580 tisuća tona cementa i 237 kubnih metara betona).

Prihodi od prodaje dobara prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu	59.066	63.887	52.760	58.072
Prihodi od prodaje na stranom tržištu	29.698	18.840	13.457	8.706
	<u>88.764</u>	<u>82.727</u>	<u>66.217</u>	<u>66.778</u>

Prihodi od prodaje roba prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Prodaja roba na domaćem tržištu	424	632	277	580
Prodaja roba na stranom tržištu	10.769	11.875	319	-
	<u>11.193</u>	<u>12.507</u>	<u>596</u>	<u>580</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje (nastavak)

Prihodi od usluga prijevoza prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Usluge prijevoza na domaćem tržištu	3.088	3.117	1.892	1.780
Usluge prijevoza na stranom tržištu	2.362	1.825	4.485	2.825
	5.450	4.942	6.377	4.605

4 Troškovi prodanih proizvoda

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Trošak energije	17.988	17.348	16.823	16.318
Trošak materijala	14.278	13.266	7.120	6.975
Trošak transporta – gotovi proizvodi	14.123	11.138	6.814	5.415
Amortizacija	9.542	9.365	8.083	7.895
Trošak plaća	8.099	7.698	5.958	5.934
Nabavna vrijednost prodate robe	7.367	7.110	567	579
Usluge održavanja	1.805	1.575	1.369	1.149
Ostale usluge	1.566	1.516	1.428	1.426
Usluge transporta	834	764	834	764
Promjena u zalihama nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	456	876	456	876
Ostali troškovi	926	865	582	569
	76.984	71.521	50.034	47.900

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

5 Opći i administrativni troškovi

	Grupa 2019. godina Tisuće KM	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2019. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM
Plaće	5.596	4.944	3.074	3.295
Troškovi usluga	1.420	1.244	1.212	1.043
Porezi i članarine udruženjima	803	831	683	715
Amortizacija	782	530	391	384
Marketing	460	446	458	466
Troškovi goriva i električne energije	309	253	254	205
Troškovi najma	217	188	104	71
Troškovi službenih putovanja	204	166	170	141
Reprezentacija	186	405	133	353
Troškovi održavanja	181	167	122	99
Troškovi telefona i poštanskih usluga	153	153	57	72
Materijalni troškovi	138	328	93	92
Bankovne usluge	62	51	38	31
Troškovi osiguranja	10	9	-	-
Ostali troškovi	541	400	516	355
	11.062	10.115	7.305	7.322

6 Ostali prihodi

	Grupa 2019. godina Tisuće KM	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2019. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM
Naplaćena otpisana potraživanja	151	395	1	-
Prihod iz prijašnjeg razdoblja	140	50	113	27
Ostali prihodi	103	209	60	35
Dobici od prodaje stalnih sredstava	69	83	-	49
Ukidanje rezervacija	28	7	-	-
Prihod od prodaje materijala	18	129	18	129
Inventurni viškovi	2	11	2	11
	511	884	194	251

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

7 Ostali rashodi

	Grupa 2019. godina Tisuće KM	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2019. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM
Donacije	204	273	200	270
Ispravak vrijednosti potraživanja	161	297	128	130
Vrijednosno usklađenje zaliha materijala	161	207	137	195
Troškovi prijašnjeg razdoblja	113	34	112	5
Ostali troškovi	57	47	26	21
Rezerviranja	10	58	10	46
Gubici od prodaje materijalne imovine	1	438	1	12
Manjak materijala	-	25	-	25
	<u>707</u>	<u>1.379</u>	<u>614</u>	<u>704</u>

8 Neto financijski prihodi

	Grupa 2019. godina Tisuće KM	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2019. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM
Prihod od kamata	348	572	299	524
Ispravak vrijednosti financijske imovine	22	52	22	52
Pozitivne tečajne razlike	53	77	34	59
	<u>423</u>	<u>701</u>	<u>355</u>	<u>635</u>
Negativne tečajne razlike	(25)	(137)	(23)	(130)
Zatezna kamata	-	(11)	-	(5)
	<u>(25)</u>	<u>(148)</u>	<u>(23)</u>	<u>(135)</u>
Neto financijski prihod	<u>398</u>	<u>553</u>	<u>332</u>	<u>500</u>

9 Porez na dobit

Bosna i Hercegovina podijeljena je na dva entiteta, koja imaju različite porezne zakone, Federacija Bosna i Hercegovina (Federacija) i Republika Srpska. Društvo uglavnom posluje u Federaciji, ali isto tako ima poslovnu jedinicu u Republici Srpskoj (Poslovna jedinica Banja Luka).

U oba entiteta stopa poreza na dobit je 10%.

Društvo u toku 2019. godine nije koristilo porezni poticaj tako da je u toku 2019. godine izvršena uplata akontacija u iznosu od 1.617 tisuća KM, od čega 1.504 tisuće KM u Federaciji a 113 tisuća KM u Republici Srpskoj.

Ukupna dobit Društva prije oporezivanja u 2019. godini iznosi 15.954 tisuća KM, od čega se na Federaciju odnosi 15.197 tisuća KM a na Republiku Srpsku se odnosi 757 tisuća KM. Obračun poreza na dobit je izvršen u skladu sa Zakonima o porezu na dobit entiteta.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Grupa:

	2019. godina Tisuće KM	2018. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	17.755	18.689
Porez na dobitak 10%	1.756	1.869
Usklađenje porezne osnovice	71	130
- plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa	7	4
- 70% troškova reprezentacije	22	42
- ostalo	61	84
Porez 10% (Federacija)	1.866	1.999
Umanjenje porezne obveze po osnovi investicija Federacija	-	(1.764)
Umanjenje porezne obveze po osnovu poreza na dobit u RS	(84)	-
Porez na dobit Federacija	1.782	235
Porez na dobit u Republici Srpskoj	95	123
Ukupna obveza poreza na dobit	1.877	358
Umanjenje porezne obveze za preneseni porezni gubitak	-	-
Ukupna obveza poreza na dobit	1.877	358

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Društvo:

	2019. godina Tisuće KM	2018. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	15.954	16.921
Porez na dobitak 10%	1.595	1.692
Usklađenje porezne osnovice	49	72
- <i>Plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa</i>	-	-
- <i>70% troškova reprezentacije</i>	16	38
- <i>Ostalo</i>	33	34
Porez 10% (Federacija)	1.644	1.764
Umanjenje porezne obveze po osnovu reinvestirane dobiti (Federacija)	-	(1.764)
Umanjenje porezne obveze po osnovu poreza na dobit u RS	(76)	-
Porez na dobit Federacija	1.568	-
Porez na dobit u Republici Srpskoj	77	123
Ukupna obveza poreza na dobit	1.645	123

10 Zarada po dionici

U svrhu izračunavanja osnovne zarade po dionici, osnovica za izračun je neto konsolidirana dobit nakon oporezivanja. Ukupni broj dionica Društva za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. godine bio je 9.476.540 (kao i za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine). Osnovna zarada po dionici na 31. prosinca 2019. godine iznosi 1,68 KM (u 2018. godini je iznosila 1,93 KM). Nije bilo razrijeđene zarade ponude po dionici.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2019. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i oprema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2018.	11.656	158.957	172.970	8.324	351.907
Akvizicija povezanog društva (bilješka 2.6)	1.758	2.707	488	-	4.953
Povećanja	-	-	-	7.914	7.914
Prijenos s imovine u pripremi	316	4.553	9.072	(13.941)	-
Tečajne razlike	(16)	(11)	(67)	(1)	(95)
Rashodovanje i prodaja	-	-	(142)	-	(142)
Na dan 31. prosinca 2019.	<u>13.714</u>	<u>166.206</u>	<u>182.321</u>	<u>2.296</u>	<u>364.537</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2018.	-	113.518	141.559	-	255.077
Akvizicija povezanog društva (bilješka 2.6)	-	1.437	-	-	1.437
Trošak amortizacije za godinu	-	4.412	5.850	-	10.262
Tečajne razlike	-	(13)	(45)	-	(58)
Rashodovanje i prodaja	-	-	(463)	-	(463)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2019.	<u>-</u>	<u>119.354</u>	<u>146.901</u>	<u>-</u>	<u>266.255</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>11.656</u>	<u>45.439</u>	<u>31.411</u>	<u>8.324</u>	<u>96.830</u>
Na dan 31. prosinca 2019.	<u>13.714</u>	<u>46.852</u>	<u>35.420</u>	<u>2.296</u>	<u>98.282</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2018. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i oprema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	11.648	158.184	172.301	3.987	346.120
Povećanja	-	-	-	11.333	11.333
Prijenos s imovine u pripremi	-	1.641	5.355	(6.996)	-
Tečajne razlike	8	8	49	-	65
Rashodovanje i prodaja	-	(876)	(4.735)	-	(5.611)
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>11.656</u>	<u>158.957</u>	<u>172.970</u>	<u>8.324</u>	<u>351.907</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2017.	-	110.304	140.092	-	250.396
Trošak amortizacije za godinu	-	4.135	5.710	-	9.845
Tečajne razlike	-	6	28	-	34
Rashodovanje i prodaja	-	(927)	(4.271)	-	(5.198)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>-</u>	<u>113.518</u>	<u>141.559</u>	<u>-</u>	<u>255.077</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>11.648</u>	<u>47.880</u>	<u>32.209</u>	<u>3.987</u>	<u>95.724</u>
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>11.656</u>	<u>45.439</u>	<u>31.411</u>	<u>8.324</u>	<u>96.830</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2019. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i prema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2018.	7.448	153.149	148.409	8.064	317.070
Povećanja	-	-	-	3.732	3.732
Prijenos s imovine u pripremi	-	4.079	5.827	(9.906)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	(179)	-	(179)
Na dan 31. prosinca 2019.	<u>7.448</u>	<u>157.228</u>	<u>154.057</u>	<u>1.890</u>	<u>320.623</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2018.	-	110.373	124.484	-	234.857
Trošak amortizacije za godinu	-	4.007	4.418	-	8.425
Rashodovanje i prodaja	-	-	(178)	-	(178)
Na dan 31. prosinca 2019.	-	<u>114.380</u>	<u>128.724</u>	-	<u>243.104</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>7.448</u>	<u>42.776</u>	<u>23.925</u>	<u>8.064</u>	<u>82.213</u>
Na dan 31. prosinca 2019.	<u>7.448</u>	<u>42.848</u>	<u>25.333</u>	<u>1.890</u>	<u>77.519</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2018. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i prema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	7.448	152.521	147.769	3.842	311.580
Povećanja	-	-	-	10.099	10.099
Prijenos s imovine u pripremi	-	1.561	4.316	(5.877)	-
Rashodovanje i prodaja	-	(933)	(3.676)	-	(4.609)
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>7.448</u>	<u>153.149</u>	<u>148.409</u>	<u>8.064</u>	<u>317.070</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2017.	-	107.384	123.833	-	231.217
Trošak amortizacije za godinu	-	3.916	4.324	-	8.240
Rashodovanje i prodaja	-	(927)	(3.673)	-	(4.600)
Na dan 31. prosinca 2018.	-	<u>110.373</u>	<u>124.484</u>	-	<u>234.857</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2017.	<u>7.448</u>	<u>45.137</u>	<u>23.936</u>	<u>3.842</u>	<u>80.363</u>
Na dan 31. prosinca 2018.	<u>7.448</u>	<u>42.776</u>	<u>23.925</u>	<u>8.064</u>	<u>82.213</u>

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Tvornica cementa Kakanj u vlasništvu ima 185.478 m² zemljišta u Kaknju gdje se nalazi tvornica. Pored toga Društvo posjeduje 27.306 m² zemlje u Sarajevu gdje je smješten terminal za pakiranje i otpremu cementa i 1.146 m² zemlje u Banja Luka gdje je smješten terminal.

Povećanja dugotrajne materijalne imovine u 2019. godini uglavnom se odnose na investicije u dugotrajnu materijalnu imovinu. Najznačajniji projekti u 2019. godini bili su: nastavak izgradnje dva nova silosa cementa (ulaganja u 2019 godini 864 tisuća KM), nastavak projekta alternativna goriva (ulaganja u 2019 godini 518 tisuća KM), zamjena XRF opreme (ulaganja u 2019 godini 291 tisuća KM), zamjena separatora mlina cementa (ulaganja u 2019 godini 256 KM), instalacija RM zupčanika (ulaganja u 2019 godini 244 tisuća KM) i automatizacija mlinova cementa i pakovaone (ulaganja u 2019 godini 218 tisuća KM).

Društvo je sukladno računovodstvenim politikama kapitaliziralo nabavljene rezervne dijelove čija je vrijednost veća od 40 tisuća KM. Kapitalizirani rezervni dijelovi se amortiziraju tijekom korisnog vijeka trajanja za koji se procjenjuje da je 5 godina. Vrijednost nabavljenih rezervnih dijelova koji su kapitalizirani u 2019. godini iznosi 545 tisuća KM (u 2018. godini kapitalizirani su rezervni dijelovi u iznosu od 171 tisuće KM). U 2019. godini Društvo je rashodovalo opremu manje nabavne vrijednosti.

Na dan 31. prosinca 2019. godine ugovorene, a nerealizirane obveze za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 910 tisuća KM (na dan 31. prosinca 2018. godine ugovorene, a nerealiziranih obaveza za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 938 tisuća KM).

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2019. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2018.	345	2.663	487	45	3.540
Akvizicija povezanog društva (bilješka 2.6)	-	-	473	-	473
Povećanja	-	-	-	50	50
Prijenos s imovine u pripremi	11	25	-	(36)	-
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2019.	<u>356</u>	<u>2.688</u>	<u>960</u>	<u>59</u>	<u>4.063</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2018.	216	2.487	-	-	2.703
Trošak amortizacije za godinu	10	52	-	-	62
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2019.	<u>226</u>	<u>2.539</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.765</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2018.	<u>129</u>	<u>176</u>	<u>487</u>	<u>45</u>	<u>837</u>
31. prosinca 2019.	<u>130</u>	<u>149</u>	<u>960</u>	<u>59</u>	<u>1.298</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2018. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2017.	345	2.561	487	-	3.393
Povećanja	-	-	-	163	163
Prijenos s imovine u pripremi	-	118	-	(118)	-
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	(16)	-	-	(16)
31. prosinca 2018.	<u>345</u>	<u>2.663</u>	<u>487</u>	<u>45</u>	<u>3.540</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2017.	206	2.465	-	-	2.671
Trošak amortizacije za godinu	10	40	-	-	50
Tečajna razlika	-	(1)	-	-	(1)
Rashodovanje i prodaja	-	(17)	-	-	(17)
31. prosinca 2018.	<u>216</u>	<u>2.487</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.703</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2017.	<u>139</u>	<u>96</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>722</u>
31. prosinca 2018.	<u>129</u>	<u>176</u>	<u>487</u>	<u>45</u>	<u>837</u>

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Nematerijalna imovina Grupe uključuje goodwill u TBG BH d.o.o. u iznosu od 487 tisuća KM, te goodwill koji je nastao s osnove stjecanja društva TBG Beton Split d.o.o. a koji je priznat u 2019. godini kao razlika naknade za stjecanje plaćene u novcu i ukupne identificirane fer vrijednosti neto imovine tvrtke, na dan akvizicije (bilješka 2.6) u iznosu od 473 tisuća KM. Za testiranje umanjenja vrijednosti, ukupna vrijednost goodwilla alocirana je na jedinice koje stvaraju novac TBG BH d.o.o. i TBG Beton d.o.o., obzirom da rezultati društva TBG Beton Split d.o.o. direktno ovise o rezultatima i poslovanju društva TBG Beton d.o.o. Nadoknadivi iznos jedinica određen je izračunom vrijednosti u upotrebi korištenjem predviđenih novčanih tijekova iz financijskih planova odobrenih od strane Uprave i Nadzornog odbora koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Diskontna stopa nakon poreza primijenjena na predviđene novčane tijekove je 13,75% za TBG BH d.o.o. (2018. godine: 12,25%) odnosno 9,25% za TBG Beton d.o.o., a novčani tijekovi nakon razdoblja od dvije godina ekstrapolirani su korištenjem stope rasta od 2,0% (2018. godine: 2,0%). Na bazi izvedenih testova vrijednost goodwill-a za 2019. godinu nije umanjena. Izračun vrijednosti u upotrebi za jedinice koje stvaraju novac najosjetljiviji je na pretpostavke o diskontnoj stopi. Diskontna stopa odražava trenutnu tržišnu procjenu rizika specifičnih za ovu jedinicu, uzimajući u obzir vremensku vrijednost novca i pojedinačni rizik s njom povezane imovine koji nije bio uključen u procjenu novčanih tijekova. Izračun diskontne stope temelji se na specifičnim okolnostima primjenjivim za Grupnu i izvodi se iz njenog prosječnog troška kapitala (WACC).

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2019. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2018.	309	2.254	-	2.563
Povećanja	-	-	-	-
Prijenos s imovine u pripremi	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2019.	<u>309</u>	<u>2.254</u>	<u>-</u>	<u>2.563</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2018.	185	2.108	-	2.293
Trošak amortizacije za godinu	10	38	-	48
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2019.	<u>195</u>	<u>2.146</u>	<u>-</u>	<u>2.341</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2018.	<u>124</u>	<u>146</u>	<u>-</u>	<u>270</u>
31. prosinca 2019.	<u>114</u>	<u>108</u>	<u>-</u>	<u>222</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2018. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2017.	309	2.140	-	2.449
Povećanja	-	-	114	114
Prijenos s imovine u pripremi	-	114	(114)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2018.	<u>309</u>	<u>2.254</u>	<u>-</u>	<u>2.563</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2017.	175	2.079	-	2.254
Trošak amortizacije za godinu	10	29	-	39
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2018.	<u>185</u>	<u>2.108</u>	<u>-</u>	<u>2.293</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2017.	<u>134</u>	<u>61</u>	<u>-</u>	<u>195</u>
31. prosinca 2018.	<u>124</u>	<u>146</u>	<u>-</u>	<u>270</u>

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Softver se odnosi na pravo na korištenje SAP softver-a i novog PxTREND sistema sa neto knjigovodstvenom vrijednošću na dan 31. prosinca 2019. godine od 148 tisuća KM koja se amortizira u razdoblju od 5-15 godina.

Neto knjigovodstvena vrijednost koncesije na dan 31. prosinca 2019. godine iznosi 132 tisuća KM i odnosi se na jednokratnu koncesionu naknadu plaćenu prije početka eksploatacije.

Koncesija

Prema odluci vlasti Zeničko-dobojskog kantona odobrena je koncesija Tvornici Cementa Kakanj za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i drugih građevinskih materijala na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva industrije, energije i rudarstva Zeničko-dobojskog kantona kao davatelja koncesije i Tvornice Cementa Kakanj kao koncesionara sa Heidelberg Cement AG Germany kao supotpisnikom, dana 12. rujna 2000. godine. Koncesija je dana na razdoblje od 30 godina. Ekskluzivna prava na koncesiju dana su Tvornici Cementa Kakanj ovim ugovorom za istraživanje i eksploataciju sirovinskih minerala na području koncesije na teritoriju općine Kakanj.

Ministarstvo se obvezalo, u slučaju da tijekom razdoblja trajanja ugovora o koncesiji ne budu dostupne potrebne količine i kvaliteta, dati prioritet Tvornici cementa Kakanj za odobrenje novih koncesijskih prava izvan područja koncesije.

Ministarstvo ima obvezu da osigura izdavanje potrebnih dozvola za izgradnju objekata navedenih u projektnoj dokumentaciji. Pravo na korištenje zemljišta i objekata dodijeljeno je Tvornici Cementa Kakanj tijekom razdoblja trajanja koncesije.

Tvornica Cementa Kakanj morala je platiti jednokratnu naknadu za koncesijska prava u iznosu 0,50 KM po metru kvadratnom područja na kojem je eksploatacija dozvoljena, te se obvezala na plaćanje dodatne koncesijske naknade u iznosu of 0,80 KM po toni eksploatirane rudače. Također je obveza Tvornice Cementa Kakanj stvoriti rezervaciju za rekultivaciju u iznosu od 0,20 KM po toni eksploatirane rudače.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

13 Ulaganja u ovisna društva

	Zemlja u kojoj je Društvo registrirano	Datum osnivanja	Postotak u temeljnom kapitalu	Društvo 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina Republika	3.7.2001	100%	10.247	10.247
TBG Beton d.o.o.	Hrvatska	4.11.1997	100%	14.201	14.201
				24.448	24.448

14 Ulaganja u zajednički pothvat

Neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja u zajednički pothvat uključuje:

	31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
TBG-Strabag d.o.o.	437	473
	437	473

Grupa (TBG Beton d.o.o.) posjeduje 50% udjel u zajedničkom pothvatu TBG-Strabag d.o.o.sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Osnovna djelatnost tog društva je proizvodnja betona.

Udio Grupe u nerevidiranom poslovnom gubitku društva TBG-Strabag d.o.o. za godinu završenu 31. prosinca 2019. godine je priznat u izvješću o sveobuhvatnoj dobiti u iznosu od 36 tisuća KM (2018. godina: 8 tisuća KM gubitka je priznato na temelju nerevidiranih rezultata).

	31. prosinca 2019. godine Nerevidirano Tisuće KM	31. prosinca 2018. godine Nerevidirano Tisuće KM
<i>Udio u izvješću o financijskom položaju zajednički kontroliranog društva:</i>		
Kratkotrajna imovina	278	438
Dugotrajna imovina	486	506
Kratkoročne obveze	(187)	(324)
Dugoročne obveze	-	-
Neto imovina	578	620

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

14 Ulaganja u zajednički pothvat (nastavak)

	2019. Nerevidirano	2018. Nerevidirano
<i>Udio u prihodima i dobiti zajednički kontroliranog društva:</i>		
Prihodi	1.433	1.796
(Gubitak)	<u>(36)</u>	<u>(8)</u>

15 Ostala financijska imovina

	Grupa 2019. godina Tisuće KM	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2019. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM
Potraživanja za kredite date zaposlenima	573	776	195	385
Udruga cementara BiH	10	10	10	10
Vrijednosno usklađenje potraživanja za kredite	<u>(80)</u>	<u>(101)</u>	<u>(80)</u>	<u>(101)</u>
	503	685	125	294

U 2008. godini članovima Uprave odobrena su tri kredita u ukupnom iznosu od 900 tisuća KM. U 2011. godini su krediti povećani za 300 tisuća KM. Od 2014. vrši se redoviti otpis kredita po dospijeću rata. U 2019. su dva kredita u potpunosti otplaćena (dijelom uplatama, dijelom otpisom) dok je trećem rok otplate 2021. godina kada će biti u potpunosti otpisan. U 2014. je članu uprave u ovisnom društvu TBG Beton odobren kredit u iznosu od 408 tisuća KM na rok od 10 godina.

Vrijednosno usklađenje potraživanja za date kredite zaposlenima u iznosu od 80 tisuća KM (31. prosinca 2018. 101 tisuće KM) odnosi se na razliku između nominalne vrijednosti kredita i njihove sadašnje vrijednosti izračunate primjenom efektivne kamatne stope od 8%.

16 Zalihe

	Grupa 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM
Zalihe nedovršene proizvodnje i polugotovih proizvoda	4.298	4.786	4.298	4.786
Sirovine	3.052	3.145	1.977	2.188
Rezervni dijelovi	2.974	3.207	2.475	2.838
Gotovi proizvodi	270	238	270	238
Roba	192	166	191	164
Predujmovi za zalihe	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>6</u>
	10.792	11.548	9.217	10.220

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

17 Potraživanja od kupaca

	Grupa 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM
Potraživanja od kupaca	18.916	15.560	5.965	4.313
Vrijednosno usklađivanje potraživanja	(3.637)	(3.749)	(1.089)	(1.073)
Potraživanja od povezanih društava (bilješka 25)	128	267	6.175	3.418
	15.407	12.078	11.051	6.658

Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM
Početno stanje	3.749	3.974	1.073	1.023
Povećanje	52	297	19	130
Naplaćena prethodno otpisana potraživanja	(151)	(395)	(1)	-
Ukidanje rezervacija	(13)	(127)	(2)	(80)
Završno stanje	3.637	3.749	1.089	1.073

Starosna struktura potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godina Tisuće KM
Nedospjela potraživanja	6.845	4.258	6.967	4.681
Dospjela ispravljena potraživanja	3.471	3.739	1.082	1.063
Dospjela neispravljena	8.728	7.830	4.091	1.987
<i>Dospjelo od 1 do 30 dana</i>	<i>4.127</i>	<i>3.768</i>	<i>2.155</i>	<i>1.396</i>
<i>Dospjelo od 31 do 90 dana</i>	<i>3.477</i>	<i>2.693</i>	<i>1.804</i>	<i>369</i>
<i>Dospjelo od 91 do 180 dana</i>	<i>1.119</i>	<i>817</i>	<i>132</i>	<i>192</i>
<i>Dospjelo više od 180 dana</i>	<i>5</i>	<i>552</i>	<i>-</i>	<i>30</i>
Ispravak vrijednosti potraživanja	(3.637)	(3.749)	(1.089)	(1.033)
	15.407	12.078	11.051	6.658

Potraživanja od kupaca u Društvu ne nose kamate, a rokovi dospijeca kreću se od 30 do 60 dana. Dodatno su ta potraživanja od kupaca Društva uglavnom osigurana bankovnim garancijama. Kod ostalih društva u Grupi potraživanja od kupaca nose kamate i samo su dijelom osigurana garancijama, a većim se dijelom osiguravaju mjenicama.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

18 Kratkotrajna financijska imovina

Kratkotrajna financijska imovina u iznosu od 190 tisuća maraka (31. prosinca 2018. godine 100 tisuća maraka) odnosi se na kratkoročni dio dugoročnih kredita odobrenih članovima Uprave (bilješka 15).

19 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Kratkoročni depoziti	26.773	29.735	23.530	27.032
Žiro račun	10.414	10.975	4.935	2.792
Devizni račun	5.851	5.512	5.609	4.967
Novac u blagajni	4	3	-	-
	43.042	46.225	34.074	34.791

Kamatna stopa na depozite po viđenju je 0,3%.

Tijekom 2019. godine Grupa je imala dva oročena depozita kod Raiffeisen bank BiH d.d. Sarajevo:

- Flexi Plus depozit u vlasništvu Društva potpisan na rok od 60 mjeseci i kamatnu stopu od 1,9% godišnje. Dana 28.11.2018. godine potpisan je novi ugovor na rok od 36 mjeseci i kamatnu stopu od 1,3% godišnje. U periodu važenja ugovora Društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 100 tisuća KM koje je obavezno držati na računu u periodu trajanja ugovora.
- Flexi Plus depozit u vlasništvu ovisnog društva TBG BH d.o.o. potpisan na rok od 60 mjeseci s godišnjom kamatnom stopom od 1,9%. Dana 28.11.2018. godine potpisan je novi ugovor na rok od 36 mjeseci i kamatnu stopu od 1,3% godišnje. Tijekom razdoblja ugovora ovisno društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 10 tisuća KM koji je obavezno držati na računu u razdoblju važenja ugovora.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

20 Kapital i rezerve

Temeljni kapital

Temeljni kapital Društva čini 9.476.540 redovnih dionica nominalne vrijednosti KM 10 tisuća po dionici. Struktura dioničara Društva na dan 31. prosinca 2019. godine je sljedeća:

	Broj dionica	KM 000	%
Ceeminvestment	8.839.236	88.392	93,27
PIF PROF PLUS d.d. Sarajevo BIH	275.915	2.759	2,91
Ostali dioničari	361.389	3.614	3,81
	9.476.540	94.765	100

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju rezerve propisane Zakonom o trgovačkim društvima u koje se treba alocirati 10% neto dobiti tekuće poslovne godine, sve dok te rezerve ne dosegnu visinu od 25% temeljnog kapitala. Zakonske rezerve koje ne prelaze navedeni iznos mogu se koristiti samo za pokrivanje gubitaka iz tekuće ili prethodnih godina. Ako zakonske rezerve društva iznose više od 25% temeljnog kapitala, tada se mogu koristiti i za povećanje temeljnog kapitala Grupe.

Zadržana dobit

Zadržana dobit u bilanci Društva u ukupnom iznosu 10.208 tisuća konvertibilnih maraka nije raspoloživa za upotrebu dioničarima, a odnosi se na dobit reinvestiranu tijekom 2008. godine koja se odnosi na poreznu olakšicu za 2007. godinu .

21 Dugoročna rezerviranja

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Rezerviranja za re-kultivaciju	1.384	1.282	1.384	1.282
Ispravka vrijednosti rezerviranja za re-kultivaciju	(126)	(137)	(126)	(137)
Neto vrijednost rezerviranja za re-kultivaciju	1.258	1.145	1.258	1.145
Rezerviranja za otpremnine	359	349	359	349
Rezerviranja za plaćanja temeljena na dionicama	46	42	46	42
Rezerviranja za sudske sporove	6	34	-	-
	1.669	1.570	1.663	1.536

Povećanje rezervacija za rekultivaciju se temelji na ugovoru o koncesiji sa Ministarstvom za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cement Kakanj. Izračunate su na temelju mjesečnih količina izvađenog vapnenca pomnoženih sa KM 0,2 po toni (bilješka 12).

U 2019. godini izvršeno je diskontiranje rezerviranja za re-kultivaciju diskontnim faktorom 4,60% čime je neto vrijednost rezerviranja smanjena na 127 tisuće KM (u 2018. 137 tisuća KM).

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

21 Dugoročna rezerviranja (nastavak)

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2019. godine Grupa:

	Re-kultivacija	Otpremine	Sudski sporovi	Plaćanja temeljena na dionicama
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Početno stanje	1.145	349	34	42
Smanjenje rezervacija	-	(41)	(34)	(79)
Ispravka vrijednosti	10	-	-	-
Povećanje rezervacija	103	51	6	83
Završno stanje	1.258	359	6	46

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2019. godine Društvo:

	Re-kultivacija	Otpremine	Sudski sporovi	Plaćanja temeljena na dionicama
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Početno stanje	1.145	349	-	42
Smanjenje rezervacija	-	(41)	-	(79)
Ispravka vrijednosti	10	-	-	-
Povećanje rezervacija	103	51	-	83
Završno stanje	1.258	359	-	46

22 Obveze prema dobavljačima

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Obveze prema dobavljačima u zemlji	11.610	9.055	7.048	5.822
Obveze prema povezanim društvima (bilješka 25)	975	2.199	88	1.045
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	895	831	348	823
	13.480	12.085	7.484	7.690

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

23 Ostale obveze

	Grupa 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
Obveze za bonus	1.092	1.027	667	683
Obveze za plaće	667	627	479	477
Obaveze za poreze i doprinose na plaću	406	387	289	289
Obveze za dividendu	338	319	338	319
Obveze za primljene predujmove	264	221	102	118
Obveze za ostale poreze i doprinose	243	83	178	13
Obaveze za porez na dobit	78	182	64	47
Ostale kratkoročne obveze	30	42	26	19
	3.118	2.888	2.143	1.965

Obveze prema zaposlenicima

Svi zaposlenici su uključeni u državni mirovinski fond. Uplate u državni mirovinski fond su definirane zakonom. Rezervacije su ustanovljene za obveze prema zaposlenima vezano uz umirovljenje (prema duljini radnog staža). Rezervacije za umirovljenje ovise o zadovoljenju uvjeta za umirovljenje važećih u Društvu. Visina naknade utvrđuje se na temelju odgovarajućih mjesečnih plaća zaposlenih.

Troškovi plaća Društva u 2019. godini uključivali su trošak bruto plaća, bruto naknada plaća i bruto naknade ostalih oporezivih primanja u iznosu od 7.298 tisuća KM (7.495 tisuće KM u 2018. godini), doprinose na plaću u iznosu od 696 tisuća KM (736 tisuća KM u 2018. godini), te neoporeziva primanja u iznosu od 1.038 tisuća KM (topli obrok 347 tisuća KM, prijevoz 78 tisuća KM, regres 89 tisuća KM, nagrade 48 tisuća KM, povećanje rezervacija za otpremnine 51 tisuća KM te ostale pomoći i naknade radnicima 425 tisuća KM).

Troškovi plaća grupe u 2019. godini su iznosili 13.695 tisuća KM (u 2018. godini 12.642 tisuća KM).

24 Operativni najam

Najmodavac	Objekt najma	Istek najma	Plaćanja u 2019. godini Tisuće KM	Plaćanja unutar jedne godine Tisuće KM	Plaćanja nakon godinu dana do pet godina Tisuće KM
Termoelektrana Kakanj	Depo za trosku	Prosinac 2019	142	-	-
Konica Minolta d.o.o.	Oprema	Rujan 2020	8	6	-
Piro promet d.o.o.	Objekti	Prosinac 2019	36	-	-
Bob d.o.o. Bihać	Objekti	Prosinac 2019	36	-	-

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva

Povezana društva su društva koja spadaju u HeidelbergCement AG Grupu. Transakcije s povezanim društvima odnose se na kupovinu roba i usluga i kredite dane članovima Uprave.

Potraživanja od povezanih društava

	Grupa 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	2.746	1.829
TBG BH d.o.o.	-	-	3.381	1.547
TBG Beton d.o.o. Zagreb	-	-	-	-
Heidelbergcement AG	48	42	48	42
	48	42	6.175	3.418

Obveze prema povezanim društvima

	Grupa 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2019. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2018. godine Tisuće KM
Heidelbergcement AG	70	56	46	56
Heidelberg Cement Technology Center	-	-	-	-
Heidelbergcement Trading Malta limited	(32)	928	(32)	928
TBG BH d.o.o. Kakanj	-	-	74	61
Duna-Drava Cement Kft Vac	919	1.210	-	-
Italcementi S.p.A.	18	5	-	-
	975	2.199	88	1.045

Prihodi od povezanih društava

	Grupa 2019. godina Tisuće KM	Grupa 2018. godina Tisuće KM	Društvo 2019. godina Tisuće KM	Društvo 2018. godina Tisuće KM
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	17.848	11.541
TBG BH d.o.o.	-	-	6.108	6.176
TBG Beton d.o.o. Zagreb	-	-	-	-
Heidelbergcement AG	132	69	132	69
	132	69	24.088	17.786

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva (nastavak)

Rashodi od povezanih društava

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2019. godina	2018. godina	2019. godina	2018. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Heidelbergcement AG	1.088	1.104	957	980
HC Trading INC	6.372	6.632	6.372	6.632
Duna-Drava Cement Kft Vac	9.428	8.225	-	-
TBG BH d.o.o. Kakanj	99	-	99	84
Dunav Drava cement d.o.o. Zagreb	-	-	-	49
Italcementi S.p.A.	154	110	-	-
	17.141	16.071	7.428	7.745

Naknade ključnim osobama u Upravi

U 2019. godini ukupni trošak bruto plata ključnim osobama u Upravi Društva iznosile su 910 tisuća KM (u 2018. godini 1.045 tisuća KM).

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom

Procjena fer vrijednosti

Glavni financijski instrumenti Društva koji se ne vode po fer vrijednosti su potraživanja od kupaca, ostala kratkotrajna imovina, obveze prema dobavljačima i ostale obveze, primljeni depoziti. Knjigovodstvena vrijednost novčanih ekvivalenata i ostale kratkotrajne imovine približna je njihovoj fer vrijednosti s obzirom na kratkoročno dospijeće ovih financijskih instrumenata. Slično, povijesni trošak knjigovodstvenog iznosa potraživanja, obveza prema dobavljačima i primljenih depozita koji su podložni normalnim uvjetima poslovanja približna su njihovim fer vrijednostima.

Upravljanje financijskim rizikom

Društvo ne koristi derivatne financijske instrumente za upravljanje financijskim i operativnim rizikom. Glavne politike izloženosti riziku i politike upravljanja rizikom sažete su kako slijedi:

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da jedna strana koja sudjeluje u financijskom instrumentu neće ispuniti svoje obveze i time uzrokovati gubitak drugoj strani. Grupa je izložena kreditnom riziku iz svojih poslovnih aktivnosti (primarno riziku nenaplativosti potraživanja) i iz financijskih aktivnosti, uključujući depozite u bankama i financijskim institucijama. Kreditni rizik vezan za potraživanja od kupaca se nadzire na razini pojedinog društva u okviru grupe i u skladu s politikom, procedurama i kontrolama definiranim na razini grupe. Otvorena potraživanja od kupaca se redovito nadziru a sve isporuke najvećim kupcima su osigurane bankovnim garancijama ili drugim instrumentima osiguranja.

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Grupa nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika niti prema jednoj stranci ili grupi stranaka sa sličnim karakteristikama. Grupa procjenjuje da je koncentracija kreditnog rizika za potraživanja od kupaca niska.

Kreditni rizik koji proizlazi iz salda s bankama i drugim financijskim institucijama (uglavnom vezan za novac, ekvivalente novca i dane kredite) nadzire i vodi financijski odjel Grupe u skladu s politikama grupe. Višak sredstava se ulaže samo kod provjerenih stranaka. Izloženost Grupe kreditnom riziku proizlazi iz nemogućnosti druge strane da podmiri svoje obveze, pri čemu je maksimalna izloženost jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti te imovine.

Rizik kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta promijeniti uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa u odnosu na kamatnu stopu koja je primjenjiva na taj financijski instrument. Rizik kamatnih stopa kod tijeka novca je rizik da će troškovi kamata na financijske instrumente biti promjenjivi tijekom razdoblja.

Društvo nema kredite koji nose kamate koje bi mogle društvo izložiti riziku kamatnih stopa.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti koji se smatra rizikom financiranja je rizik da će se Društvo susresti s poteškoćama u prikupljanju sredstava za podmirivanje obveza povezanih s financijskim instrumentima. Politika Grupe je održati dovoljno novca i novčanih ekvivalenata ili imati na raspolaganju financijska sredstva putem odgovarajućeg iznosa kreditnih linija za ispunjenje njegovih obveza u doglednoj budućnosti. Višak novca ulaže se uglavnom u kratkoročne depozite.

Tablice ispod prikazuju strukturu dospijuća obveza prema dobavljačima i ostalih obveza za Grupi i za Društvo.

Grupa:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2019.	2.803	9.233	3.064	261	1.237	16.598
Godina završena 31. prosinca 2018.	6.508	5.711	1.477	78	1.199	14.973

Društvo:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2019.	5.127	3.893	249	1	357	9.627
Godina završena 31. prosinca 2018.	4.785	3.531	942	78	319	9.655

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Rizik promijene deviznih tečajeva

Rizik promjene deviznih tečajeva je rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati uslijed promjene tečajeva. Društvo prihode ostvaruje na domaćem i stranom tržištu ali neke nabave osnovnih sredstava su denominirane u EUR. S obzirom da je tečaj konvertibilne marke (KM) prema EUR fiksna, rizik nije značajan.

Upravljanje kapitalom

Kapital uključuje temeljni kapital i rezerve. Primarni cilj Grupnog upravljanja kapitalom je osigurati održavanje povoljnih kapitalnih pokazatelja kako bi bili potpora poslovanju i maksimizirali vrijednost imatelja udjela.

Grupa upravlja kapitalnom strukturom i prilagođava ju promjenama ekonomske situacije. Kako bi održala ili prilagodila strukturu kapitala, Grupa može koristiti isplate dividende dioničarima, povrat kapitala ili izdavanje novih dionica.

Tijekom godina koje završavaju 31. prosinca 2019., odnosno 31. prosinca 2018. nije bilo promjena u ciljevima, politikama ili procesima.

27 Događaji nakon izvještajnog datuma

Nisu nastali nikakvi poslovni događaji ili transakcije zaključno s 31. prosincem 2019. godine koji bi imali značajan utjecaj na financijska izvješća na dan ili za razdoblje tada završeno ili da su od takvog značaja za poslovanje Društva i Grupe da bi zahtijevala objavu u bilješkama uz pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća